

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., poi leta 2 K. in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za druge Izvenavstrijske 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravljenštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odgovoda. — Udje "Katol, Evangelično društvo" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5, — Kopiji se ne vračajo, — Upravljenštvo: Koroska cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserata in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrite za enkrat 15 vin, za dvakrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj, — Ne zaprte reklamacije so poštine proste.

Mir božičnih praznikov.

Vse se pripravlja na božične praznike! Skrbna mati je očistila sobe, pripravila perilo, in sedaj se ogleduje po shrambi, da bo miza na praznike dobro pogrnjena. Oče je končal svoje delo v gozdovih, vino-gradih, na polju in travnikih ter se mudi zadnje dni okoli domače hiše, da še tukaj spravi vse v lep red. Otroci, ki so izven doma, pošiljajo pisma, da se vrnejo ob praznikih k ljubim staršem in da že komaj pričakujejo veselega svidjenja. Trgovci imajo te dni polne trgovine, obrtniki ter rokodelci pa polne roke dela. Vse se pripravlja na božične praznike!

In naše srece, tudi ono se pripravlja po svoje na praznike. Tajno, tiko in polagoma prihajajo vanj nenavadna čustva. Nekaj blaženega imajo ta čustva v sebi, nekaj svetega, nekaj osrečujejočega. Človeka povzdignejo nad nižino vsakdanjih prepirov in bojev, osvobodijo ga trdih, in večkrat umazanih vezi kruhoborskega življenja, ter dajo njegovi duši prost polet v kraljestvo vzvišenih čustev miru, ljubezni do bližnjega ter odpuščanja vsem nasprotnikom. Tudi naše srece se pripravlja po svoje na božične praznike!

Glasno in veselo se razlegajo zvonovi domače cerkve po dolinah in bregovih. Cudno! O božičnih praznikih pojejo zvonovi drugače kot navadno, in o velikonočnih praznikih zopet drugače. O Božiču pojejo tako milo, tako mirno in k sebi vabeče! In ljudje radi sledijo vabljenu božičnih zvonov. Od vseh strani prihajajo k cerkvi, kakor pisani trakovi se gibljejo cele vrste ljudi po cestah in potih, ki se stekajo vse k cerkvi. Tudi orgle pojejo drugače kakor drugakrati. Kakor bi bile napolnjene z veseljem in prisrčno molitvijo.

Jaslice nas pozdravljajo s postranskega oltarja. Ah, te jaslice! Žarko oko nežnih otrok, kako bistro in živalno si ogleduje Ježuščka, pastirje in živinico. To je dogodek za naše najmlajše zemljane, kadar gledajo skupino sv. družine, po tuje oblecene pastirje in v les upodobljeno čredo v slikovitih, bujnih barvah lepo razpostavljeno pred seboj. Mlada sreca živijo ob teh pogledih in pobožne matere jih morajo opominjati, da tuamt vendar sklenejo rokice k molitvi in molijo Onega, kojega rojstvo obhajamo.

Popolnoma drugače prihajajo odrasli ljudje k jaslicam. Z veseljem, globokim in tihim veseljem, da se je rodil Odrešenik. Iz ljubezni do nas je prišel na svet, da nas potegne iz teme prevar in pregreh. Ni prišel, da nas kara in kaznuje, ampak da nas vabi k sebi in nam odpušča. Naša pota so polna zmot in naša sreca polna neurejenih želj, mi potrebujemo odpuščanja. Pri božjem Detetu ga najdemo, ravno zaradi tega je prišel Odrešenik med nas. Z zaupanjem poklekamo pred jaslicami ter tožimo božjemu Detetu svoje zmote in pregrehe. Ia prepričani smo, da smo našli uslišanje. Mir, blaženi mir božičnih praznikov se vseljuje na naša sreca. Srečne se čutimo, ker naša sreca počivajo za trenotek pri Bogu.

Blaženi, tajinstveni in osrečuječi mir božičnih praznikov, ne zapusti naših sreč. Ljubo Dete v jaslicah, ostani vedno pri nas!

Kaj nam je treba pripraviti za ljudsko štetje.

Pri ljudskem štetju, ki se vrši po celi državi z 31. decembrom, morajo gospodarji, oziroma starši, imeti pripravljena naslednja dokazila:

I. Listine dokazujejoče ime, rojstni kraj, starost in domovinstvo (zlasti rojstni list, domovnico, poročni list, delavske knjige, družinsko knjigo, viničarsko knjigo, potni list in enake).

Za vsakega h gospodarstvu spadajočo osebo, nadalje za vsakega ne pri starših stanujočega sina in za vsake ne pri starših stanujočo hčer, kateri še niso samosvoji (polnoletni ali proglašeni za polnoletne) ravno to.

II. Po 1 matični izpisu ali po 1 poverjeni prepis krstnega lista:

Za vsakega h gospodarstvu spadajočega, v letih 1891 do 1901 rojenega moškega avstrijskega državljanina in za vsakega v kronovinah in deželah zastopanih v državnem zboru v letih 1891 do 1901 rojenega, ne pri starših stanujočega sina.

Ta dokazila si morajo priskrbeti dotični gospodarji in starši.

Takšni matični izpisi se izdajajo na ustmeno ali pismeno, kolka prosto prošnjo zastonji in pristojbine prosto. Za dečke, oziroma mladeniče, rojene v kronovinah in deželah zastopanih v državnem zboru pri onem matičnem uradu, v kojega okolišu so se narodili. Za dečke, oziroma mladeniče, rojene izven kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, se poverujejo prepisi izvirnih rojstnih listov, katere se imajo napraviti stranke same, pri magistratih mest z lastnim štatom (pri mestnih svetih, mestnih uradih), pri okrajnih glavarstvih in političnih ekspositureh na ustmeno ali pismeno, kolka prosto prošnjo zastonji in pristojbine prosto.

Ker v prav mnogih slučajih ni mogoče takoj spisati izpis iz rojstne knjige in ker istotako nabava drugih, pod točko I. navedenih listin dokaj časa zaliteva, se vsem, kateri so v smislu tega razglaša zavezani predložiti dokazila, priporoča, da čim najprej v krenerojo, kar je v dobovih teh listin potrebno, da imajo pred koncem 1910 potrebne listine v rokah.

V vseh občinah mariborskega političnega okraja se bude štelo po števnih komisarijih.

Vsek gospodar mora števnemu komisarju, izkazanemu z namestilno listino, ko se zglaši v hiši, oziroma v stanovanju:

1. brez vsakega vpliva in po pravici odgovarjati na svrhu izpolnjevanja zapisnice stavljena vprašanja.

2. na zahtevanje dovoliti vpogled v pripravljenne listine I. skupine (glej zgoraj).

3. vročiti slučajne matične izpiske, oziroma povrjetne prepise krstnih listov (glej zgoraj točko II.)

Kdor bi se štelu odtegnil ali bi dal napačne odgovore, se ga lahko kaznuje z globo od 2 do 40 K. ali z zaporom do 4 dni. Kaznuje se lahko tudi tiste, ki bi ne pripravil vsega, kar je potrebno za šteje. Ako bi kdo zakrivil kakre posebne prestopke, si nakopa lahko tudi sodniško postopanje.

Vsaka posamezna oseba bo morala odgovoriti na povprečno 30 vprašanj. Vprašalo se bo po imenu, po družinskem ali drugem razmerju do imetitelja stanovanja, po spolu, rojstnih datih, domovinskih pravic, verskem izpovedanju, številu družine, občevalnem jeziku, znanju čitanja in pisanja in telesnih hibah. Za nas je najvažnejše vprašanje po občevalnem jeziku. Postavno velja za občevalni jezik samo en jezik, in sicer oni, ki se ga govori v lastni domači družini. Ako tedaj delojemalec govori z delodajalcem nemški, to še ni njegov občevalni jezik, ampak njegov občevalni jezik je oni, ki ga govori v svoji družini. — Kratko rečeno: občevalni jezik je ravno isto kot materni jezik, na vprašanje po občevalnem jeziku moramo ravno tako odgovoriti kakor če bi bili vprašani po materinem jeziku. Vprašalo se bo vsakega tudi po njegovem poklicu in po realnem posestvu v državi. Omenjeno naj še bo, da se vrši ob enem z ljudskim štetjem tudi štetje živine, kar smo sicer že večkrat poročali.

V Mariboru in Celju se bo vpraševalo tudi po stanovanjskih in hišnih razmerah. Poizvedovalo se bo po natančnem opisu stanovanja, visokosti najemnine itd. Vsa vprašanja se morajo odgovoriti tako kakor bo faktično stanje dne 31. dec. 1910. Če bi se tedaj na primer zgodilo, da bi prišel h kaki stranki števni komisar še le okoli 15. jan., potem se mora odgovoriti tako, kakor je bilo 31. dec.

Politični ogled.

Drž. zbor je zadnji petek, dne 16. t. m. dokončal svoje letošnje delovanje. Sprejel se je trimeščni proračun za leto 1911, podaljalš za dobo enega leta sedaj veljavni opravilnik, ter dovolil začasno za šest tednov avstro-ogrski banki, da še nadalje izdaja bankovce v papirju in da ji ni treba, ako sama noče, v tem času za bankovce odštevati zlatega denarja. Sprejeli so se tudi vsi nujni predlogi, ki so jih stavili različni poslanec zaradi uim v svojih volilnih okrajih. V imenu poslancev Kmečke zveze je govoril ob tej priliki dr. Korošec in opozarjal vladne zastopnike, da se naj ozirajo posebno na Spodnje Štajersko, ker tam uime nastopajo leta za letom in ker so se javili novi sovražniki kmečkih pridelkov, namreč črvi, ki napravljajo velikansko škodo. Dr.

Benkovič pa je govoril za znižanje tarifov (prevoznih cen), ki se naj dovolijo za premog, izkopan na slovenskih tleh. Ob koncu petkove seje je želel zbornični predsednik krščanski socialec dr. Patta vsem veselje praznike, in poslanci so se odpravili v svojo domovino. Državni zbor bo zopet sklican okoli sredine meseca januarja. Med tem ko poslancev ne bo na Dunaju, se bo gotovo sestavilo novo ministrstvo. Mnogi misljijo, da bo cesar zopet baronu Bienerthu poveril sestavo nove vlade, a da baron Bienerth ne bo vzel več v svoj kabinet onih oseb, ki so postale splošno nepriljubljene, kakor finančni minister Bilinski.

Neodrešeni Italijani, navadno ireditovci nazivani, se imenujejo vsi oni Italijani, ki stanujejo v Avstriji, pa bi radi prišli pod italijanskega kralja. Oba ministra zunanjih zadev, italijanski marki San Giulano in avstrijski grof Aehrenthal sta letos javno in slovesno zatrjevala, da ni več ireditente. Toda kmalu nato sta bila v Avstriji v Gradeu in na Dunaju dva procesa proti ireditovcem, v katerih so se obtožencem dokazale izdajalske zveze z italijanskim kraljestvom, v Italiji pa so imeli italijanski narodovci pred kratkim v Florenci shod, na katerem so padale navdušene besede za neodrešene avstrijske bratre. Govorniki so naglašali, da bodo njihove vojne priprave leta 1912. popolnoma dokončane. Vsprijela se je resolucija, v kateri se je poudarjalo: „Zdrav in ploden ireditizem je le oni, kateri branji narodnost neodrešenih pokrajin, z namenom, da najdemo te pokrajine v njih zvestobi in jeziku ohranjene, kadar jih bomo s svojimi prenovljenimi močmi rešili.“ Rešili seveda iz objema avstrijske države! Pozornost vzbuja tudi predlog italijanske vlade poslanski zbornici, da se naj zdatno pomnoži število parobrodov na Jadranškem morju. Brezvdomno je, da se pripravlja Italija vsepovsod na trenotek, v katerem nas hoče z oborenzeno silo oropati Trsta in naših italijanskih pokrajin.

S Portugalskega prihajajo sedaj bolj redka poročila. A ta pravijo, da ljudje niso zadovoljni z novo framsonsko vlado, ker jim ni prinesla onega blažoslova, katerega je obetala. Pograbili so voditelji pač kraljevo in cerkveno premoženje, a s tem niso osrečili ljudstva, ampak le sebe in svoje priatelje. Nekatere osebe, ki so prišle pod novo vlado kvišku, so morali že odstaviti, ker so preveč golufale in-kradle. Je že tako, da kjer se druge božje postave ne izpolnjujejo, tam se tudi sedma ne izpolnjuje. Tudi vojaki, ki so se udeležili upora, so hudo nezadovoljni, ker se jim je prej od framsonskih voditeljev mnogo obljudljalo, pozneje pa nič dalo. Na Španskem je že v krogih okrog kraljeve rodbine minul prvi strah, ki ga je vzbudila portugalska prekacija, in sedaj se kralj zopet pripravlja, da dela liberalno politiko. Toda zdogidi se mu zna, kakor portugalskemu kralju, da bo ljudstvo pozneje obdržalo liberalizem, pognalo pa kralja.

Male politična naznanila.

Dne 16. decembra: Delegacije se snidejo dne 28. in 29. t. m. v Budimpešti, da rešijo začasen proračun. — Švicarska zvezna skupščina je izvolila zveznim predsednikom za leto 1911 načelnika oddelka za notranje stvari, Marka Rucheta. — Kitajci hočejo ustavo. V Mukdenu je priredilo 10.000 Kitajcev demonstracijo. Zahtevali so, naj se skliče takoj kitajski državni zbor.

Dne 17. decembra: Na Dunaju so se sešle dne 14. t. m. letošnje vojaške konference (posvetovanja) pod predsedstvom cesarja. Zaključile so se včeraj. — Ruska tajna policija je prišla zopet na sled veliki, po vsej Rusiji razširjeni tajni organizaciji revolucionarjev. Včeraj je zaprla policija v Petrogradu 15 dijakov, obdolženih revolucionarne agitacije, in preiskala veliko hiš. — Novi nemiri so vzbruhnili v Albaniji. Albance zapuščajo Turčijo in se naseljujejo v Črni gori. Sulaman aga je zbral 300 mož in proglaša novo vstajo.

Dne 18. decembra: Gospodarska zbornica bo zborovala v torek, dne 20., in v sredo, dne 21. t. m., da potrdi predloge o državnih potrebščinah, sprejete v poslanski zbornici. — Češko-nemška spravna pogajanja se to leto ne bodo več vršila. Nadaljevala se bodo šele v prvi polovici januarja prihodnjega leta. Kakor se poroča, je smatrati češko-nemška spravna pogajanja, ki bi se imela vršiti na Dunaju, za popolnoma ponesrečena, in se bodo meseca januarja nad-

Ijevala spravna pogajanja v Pragi. — Hrvatski sabor je sklican dne 20. t. m.

Dne 19. decembra: Vojno ministrstvo je ozirom na to, da se bo uvedla dveletna službena doba, in bo treba zato bolj natančnega šolanja vojakov, odredilo, da se imajo v bodoče častniki veliko bolj kakor doslej priučiti drugemu deželnemu jeziku, oziroma jeziku polka, to je moštva. Dosedanji jezikovni tečaji za častnike niso imeli zaželenega uspeha, vsled česar se bo to zdaj preosnovalo in se bodo uvedle stroge izkušnje; vrhu tega morajo poveljstva jezikovni izobrazbi častnikov posvečati posebno skrb. — Cesar je sprejel včeraj v posebni avdijenci barona Bierenthala in ogrskega ministrskega predsednika Khueena, ki sta mu poročala o političnem položaju. — Iz Londona se javlja, da se sklice novi angleški parlament dne 8. februarja, katerega dne se slovesno otvorita.

Cenjenim naročnikom.

Zopet je pred durmi novo leto, ko bo treba obnoviti za leto 1911 naročino na „Slovenskega Gospodarja“. Ker je ob novem letu v tiskarni silno veliko dela, zato smo že v predzadnji štev. priložili položnice, da spravimo s tem delo naprej. Prosimo pa cenjene naročnike, da bi nam poslali in naročino za leto 1911 že pred novim letom, kolikor jim je to mogoče. Po praznikih namreč in po novem letu se nam delo v upravnosti grozno kupiči, da ga mnogokrat pri najboljši volji ni mogoče sproti opravljati. Le pomislite, če nam 10.000 do 12.000 naročnikov pošlje v par dneh naročino, koliko da to vpisovanju! Ako pa se začne naročina pošiljati že v drugi polovici decembra, se vpisovanje poslanega denarja lepše razdeli in bolj mirno izvrši, kakor če pride po 500 do 800 naročnikov naenkrat. Zatorej prosimo še enkrat, da se začne pošiljati naročino prej ko mogoče.

Denar se naj pošilja po položnici, ki naj se natančno izpolni. Ime se naj razločno piše, ravno takotudi pošta. Stari naročniki naj zapišejo na položnico nad besedami „Položnica“ besede: **Star naročnik**; novi naročniki pa naj na istem mestu napišejo besede: **Nov naročnik**. Ravno tako se naj zapiše na nakaznico „nov“ ali „star“, če pošlje kdo denar po nakaznici. S tem nam prihranijo naročniki mnogo, mnogo časa. Torej ne pozabiti!!

„Slovenski Gospodar“ bo stal s prilogom „Gospodarske Novice“, kakor dodač 4 krone na leto.

Vse dosedanje naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti. Vsak naj skuša pridobiti še vsaj enega novega naročnika! Uredniki pa bodo posvetili listu vso skrb, da bo res zanimiv in zabaven. Posebno bo delal urednik „Gospodarski Novice“ na to, da bo ta prepotreben list za našega kmeta prinašal mnogo kriktrega in poučnega berila!

Zdaj torej vrli somišljeniki, na agitacijo, da bo naš list v kratkem v vsaki pošteni slovenski hiši!

Uredništvo in upravljanje.

Razne novice.

* Veseli božični prazniki želimo vsem sodelovalcem, naročnikom in prijateljem našega lista. S temi željami pa združujemo iskreno prošnjo, da sedaj pred novim letom, ko se objavlja naročnine za list, zastavijo krepko agitacijo za naš list. Močno število naročnikov je moč stranke, je moč misli, katere zastopamo. Sovražniki našega katoliškega kmečkega ljudstva ne zamudijo nobene prilike, da posejajo ljudi, zato tudi mi ne smemo spati. V delu je rešitev, v agitaciji rast lista in stranke!

* Imenovanje. C. kr. finančno ministrstvo je imenovalo c. kr. finančnega komisarja dr. Josipa Povaleja finančnim tajnikom „ad personam“. To je pravi odgovor na vse neosnovane napade v „Marburgerci“ in tudi slovenskih liberalnih časopisih, katerim je bila odlični višji finančni uradnik popolnoma po krvici izpostavljen.

Iz sodnijske službe. V pokoj je stopil vodja okrajne sodnije na Vranskem, deželnosodni svetnik g. Rotner.

Razpisana učiteljska mesta. Na petrazredni ljudski šoli v Kapeli pri Radencih ste razpisani mestni učitelji in učiteljice. Šola je v drugem krajevnem razredu. Zahteva se znanje obeh deželnih jezikov. Prošnje do 20. januarja 1911 na krajni šolski svet v Kapeli. — Na šestrazrednici pri Sv. Barbari v Hajzah je razpisano mesto definitivnega učitelja. III. krajevni razred. Prošnje do 10. jan. 1911 na krajni šolski svet pri Sv. Barbari. — Na štirazredni ljudski šoli pri Sv. Križu na Murskem polju je razpisano mesto učitelja. Šola je v II. krajevnem razredu. Razpisujejo se še naslednja mesta za učiteljice: Pri Sv. Križu na Murskem polju, na okoliški štirazredni deželni Franc Jožetovi šoli v Ljutomeru, in na ljudski šoli pri Sv. Petru pri Radgoni. Vsa ta mesta so v II. krajevnem razredu. Prošnje na pristojne krajne šolske svete do 20. januarja 1911. — Razpisano je nadalje do 31. decembra nadučiteljsko mesto na Vranskem, ker je stopil tamošnji nadučitelj S. Meglič v pokoj.

* Za ljudsko štetje. Ako bi kateri Slovenec dvomil o tem, ali ga je števni komisar zapisal kot Slovenca, naj pogleda še tekom meseca januarja zapisno polo njegove družine pri občinskem predstojniku. Ta mora namreč po končanem štetju zbrati vse podatke o ljudskem štetju, in jih do 5. februarja vpo-

slati politični oblasti. Ce se torej opazi, da je števni komisar drugače vpisa, kot mu je izpovedala stranka, napraviti je treba takoj pritožbo na okrajno glavarstvo. Opozarjam naše ljudi, naj pazijo na postopanje nemškarskih komisarjev, pa tudi naši možje, ki opravljajo posel števnih komisarjev, naj bodo strogo nepristranski, da ne pridejo v nasprotje s kazenskim zakonom. Dijaki in mladina, postavite se zopet pri ljudskem štetju v službo naroda!

* Iz liberalnega tabora. Štajerska liberalna stranka vedno bolj hira. Sedaj naznanja, da bo z novim letom „Narodni Dnevnik“ prenehral izhajati. Zapustil bo za seboj dolgove in zavest, da je bil najmazanejši list, kar jih je kedaj izhajalo na Štajerskem.

* Na straže! Brez dvoma je, da se bodo liberalci sedaj, ko jim je izdahnil „Narodni Dnevnik“, z vso silo vrgli na agitacijo za svoja še živeča lista „Nar. List“ in „Slogo“. Hodili bodo od hiše do hiše ter lovali naročnikov. Naši somišljeniki naj stope na straži in se pripravljajo na krepek odporn, ki naj obstoji v agitaciji za „Slov. Gospodarja“, „Naš Dom“ in „Stražo“.

* Naša stranka je sedaj tudi glede na časnikarstvo močnejša, nego nasprotna liberalna. Tam imajo z novim letom le še „Slogo“ in „Narodni List“, mi imamo „Naš Dom“ za mladinsko organizacijo, teknik „Slovenski Gospodar“ in trikrat na teden izhajajoč „Stražo“. Mi gremo naprej, liberalci nazaj!

* Kapucini v Celju nameravajo prihodnje leto povečati in prenoviti svojo redovno cerkev. Kdor pozna to majhno, sicer lično cerkvico in upošteva naval ljudstva, ki prihaja v to cerkvico od vseh strani, ta ve, da je povečanje te cerkvice res potrebno. In da se bo to uresničilo, treba je samostanu pomoci in podpore od vseh strani. Zato se udano podpisani obračam z zaupanjem do vseh samostanskih prijateljev, znancev in dobrotnikov s prošnjo, da me podpirajo pri tem podjetju. Posebno sedaj o božičnih praznikih se vsem priporočam za prav bogato „božično darilce“. — Za dobrotnike se berejo vsak mesec 4 sv. maše! Za vsak denar se že naprej zahvaljuje iz sreca — — — p. Ladislav Hazemali, t. č. gvardijan.

* Pritožbe proti odločbam županstev. Ker se često dogajajo slučaji, da občani ne vedo, kako naslavljati morebitne pritožbe proti županstvu, je potrebno, da podamo tu točno pojasnilo o tej stvari. Pred vsem moramo imeti pred očmi, da so županstveni posli — v popolnem soglasju z dvojnim področjem občin dvojni, in sicer posli lastnega in posli prenešenega delokroga. Protiv vsaki odločbi ali določilu županstva je dopuščen utok ali rekurz. Upoštevati pa je pri tem, da je pot viših inštanc različna in se ravna po tem: ali se izpodbijala odločba ali določilo nanaša na samoupravo (lastno), ali pa na politično (prenešeno) področje. V prvem slučaju je utok proti županstvenim odločbam predložiti deželnemu odboru; v drugem slučaju je predložiti utok c. kr. okrajsnemu glavarstvu dotičnega okraja, oziroma v tretji inštanči c. kr. načelniku v Gradeu. Če bi odbor sklepal o rekurzih v stvareh, ki se tičejo političnega (prenešenega) področja, je dotični sklep neveljavlen. Naj podamo praktičen izgled. Kak župan izvršuje n. pr. z dvema podžupanoma vred pravico nalaganja kazni.. Ker spada ta pravica nalaganja kazni v prenešeno področje, ni smeti utoka proti kazenski razsodbi, ki jo je izdal župan z dvema podžupanoma vred, predložiti odboru, marveč okrajnemu glavarstvu. Vzemimo še slučaj, ko mora odbor sklepiti o utoku, vloženem v samoupravnih stvareh proti kaki odločbi župana, teda ne sme dotični odboroviti seji predsedovati župan. Odbor more torej razpravljati in sklepiti o teh utokih kedarkoli si bodi, ne da bi mu bilo treba gledati na rok. Taki utoki se smejo prijaviti usmeno v občinskem uradu, ali pa se lahko vlagajo pisemo.

* Kmetovalci, pozor! S 1. januarjem 1911 stoje v veljavu nova postavna odrediba o varnostnih pripravah pri kmetijskih in drugih strojih. Mlatilnice, domači mlini, vejalnice, stroji za pripravo krme it. dr. morajo biti opremljeni z varstvenimi pripravami, da se preprečijo morebitne nesreče. Kdor ne bo zavaroval strojev, zapade kazni. Natančneje o tem se izvede pri županh.

* **Hmeljišča** v Avstriji v letu 1910. Poljedelsko ministrstvo je nedavno izdal začasno štatistiko o velikosti površine zemlje, ki je nasajena v Avstriji s hmeljem. Glasom te je bil leta 1910 v Avstriji nasajen hmelj na 20.037 ha: od tega odpade na Češko 73'2%, Galicijo 11'4%, Štajersko 3'7%, Moravsko 3'1%, in Gornje Avstrijsko 2'6%. Ako primerjamo ta števila z onimi iz leta 1909, vidimo, da so se v letu 1910 hmeljski nasadi omejili, in sicer v celoti za 2500 ha (11'5%). Najbolj se je poznalo to na Štajerskem (40'2%), Gorenjskem (38'5%), v Galiciji (10'1%, na Češkem (4'7%), na Moravskem pa so se hmeljski nasadi zvečali za 3'4%. Primerjanje obsegov hmeljskih nasadov od leta 1900 do 1910 nam pokaže stalno omejevanje hmeljišč. To je razumljivo, če se pomisli, da stalno naraščajoči stroški ne stoje v pravem razmerju z ne-gotovostjo pokritja in s cenami hmelja.

* **Stetje živine.** Še enkrat opozarjam na štetje živine, ki se bo vršilo o novem letu. Celo napačno, da, prav nespametno je, pri tej priliki živino zatajiti. Kajti davek se ne odmerja po številu živine, ki se določi po štetju, ampak vendor-le po velikosti in vrednosti zemljišč, oziroma po napovedi za osebno dohodnino. Pač pa se bodo državne podpore, ki so namenjene za povzdrigo živinoreje in pospeševanje vnovičevanja živine, odmerjale po številu živine, ki se bo določilo po štetju. Čim več živine se bo pri nas na-

stelo, tem večje bodo podpore. Tudi deželne podpore se bodo ravnale po teh številah. Ker se bo vsled neugodnih krmenskih letin in vsled silnega povpraševanja po živini letos itak naštel manj komadov, nego se je je drugekrati, bo treba tem vestneje vsak rep napovedati, sicer bo škoda pri delitvi podpor za nas velika.

* **Bolezen na govcu in parkljih.** Tekom zadnjih dni se je v več občinah mariborskoga političnega okraja uradno dokazala bolezen na govcu in parkljih med govejo živino. Okuži se s to kugo ne le goved, ovce, koze in svinje, temveč tudi človek. Ljudje se okužijo večjidel, ako zavživajo surovo ali nezadostno kuhanje mleka iz okuženih hlevov in tudi iz takšnega mleka narejeno sirotko, surovo maslo itd. Z ozirom na to dejstvo se použivajoče probivalstvo svari pred použivanjem surovega ali nezadostno kuhanega mleka.

* **Južna železnica.** Železniški odsek državnega zvora se je v zadnjih dveh sejih bavil z vprašanjem zvišanih tarifov južne železnice. Lansko leto se je posrečilo odsek, da je dovolila vlada zadostno zvišanje le za eno leto. Pod pretezo, da državni zbor ni zboroval, pa je letos dovolila vlada zvišane tarife do konca leta 1917, in sicer kljub temu, da so proti zvišanju ugovarjali deželni zbori prizadetih dežel.

* **Izdelovanje sodavice.** Kakor naznaja državni zastopnik, postala koncesionirana obrt.

Položaj obmejnih Slovencev je žalosten. Boriti se morajo takorečno noč in dan proti tujemu nasilju, da si ohranijo svoj jezik in svojo zemljo. Ali sami so preslabi, da bi mogli dobojevati gigantski boj. Pomagati jim morajo oni, ki so v srečnejših razmerah. — Res je, da vsak ne more prispevati z denarjem, podpira pa lahko obmejne Slovence s tem, da kupuje blago, ki se prodaja v korist obmejnim Slovencem. Tu mislimo na Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem, ki je opremljena s štampilio „Slovenske Straže“. Kolinska kavina primes je izvrstni domači izdelek, ki daleko nadkriljuje vse tuje tovrstne izdelke. Škatljice, ki se prodajajo izrecno v prid obmejnim Slovencem, niso nič dražje od navadnih škatljic, in blago je v njih ravno tako izvrstno. S tem torej, da kupujemo Kolinsko kavino primes v korist obmejnim (na škatljicah mora biti štampilio „Slovenske Straže“!), podpiramo obmejne Slovence, ne da bi pravzaprav sami pri tem kaj trpeli, kajti od prodane kavine primesi prispeva za obmejne Slovence tovarna sama iz svojega. Zato je dolžnost vsakega našega somišljnika, da zahteva v prodajalnicah izrečeno in samo ono cikorijsko z napisom: „V korist obmejnim Slovencem“, in ki je na nji štampilio „Slovenske Straže.“

* **Za Slov. Stražo** je nabral obrambni disk Dekliške zveze

* **Šmartn pri Velenju** 150.000 obrambnih počasnih znakov Hvala!

* **Darovati**, za gospodinjsko šolo na Tebarjih pri Celju. P. n. gg.: Franc Ogradi opat v Celju, 4 polovnjake vina, Jožef Omerc, župnik tri Sv. Lovrenca na Drav. polju, 5 K. Ivan Zadravč, župnik pri Sv. Bolfenu, 27 K. Jernej Franžič, župnik pri Sv. Marjeti na Pošnici, 20 K. Justina Jordan nabral v Gotovljah 15 K. Fr. Pečnik, župnik v Podgorju, Jakob Zupanič, župnik v Gotovljah, Jurij Šelih, župnik pri Sv. Kunigundi, Martin Jurkovič, dekan v Ljutomeru, po 10 K. J. Fleck, protok v Ptaju, 7 K. Frančiška Vertot, pri Sv. Frančišku, 7 K. Ivan Kinčec, župnik pri Jurju ob Ščavnici, Val Kropivšek, kaplan v Ščavnici, Franc Hirti, župnik v Ščavnici, Jozef Kodrič, kaplan v Kamnici, Jožef Kolarič, župnik na Paki, dr. Anton Šubač, dekan pri Sv. Ani na Krembergu, Josip Sinko, župnik pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., po 5 K. Frid. Repolusk, župnik v St. V. du nad Valdekom, Karol Kumer, župnik na Pihovici, Davorin Roškar, župnik pri Sv. Florjanu, Fr. Spindler, kaplan v Brežicah, Anton Kolar, župnik v Ilju, Jos. Tombah, župnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami, Josip Loučarič, kaplan v Št. Jurju pod Taborom, Marija Koceli v Celju, po 4 K. Antek Kubar, kaplan v Središču, 3 K. Karol Gmeiner, župnik v Širiju, M. Zemljic, župnik v Št. Jurju ob Pesnici, Ivan Lenart, nadžupnik v Šmartnu, Jožef Pečnik, kaplan v Trbovljah, Fr. Ogrizek, župnik v Dramlju, Frane Lom, župnik v Št. Petru na Kranjski gori, Anton Podvinšek, župnik v Remščiku, Mihorjani pri Sv. Križu pri Ljutomeru, Jožef Cišek, dekan v Jarenini, Vid Jaužekovič, župnik v Štečini, Rudolf Krenzer, kaplan v Št. Rupertu v Slov. gor., po 2 K. Rozalija Hrušovar v Celju, Janez Pečolari v Ščavnici, Ivan Cajnkar, župnik v Središču, Uršula Oup v Celju, Fr. Stuhel, kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, Katoliško podporno društvo v Celju.

Štajercijanci — pogoreli.

Štajercijance hudo boli, ker so naši slovenski deželni poslanci z obstrukcijo ustavili za kmečko ljudstvo in posebno za Slovence na Spodnjem Štajerskem. Škodljivo delovanje nemško-nacionalne večine v dežel. zboru. Naše spodnještajersko slovensko ljudstvo je na mnogih shodih izrekalo svojim zastopnikom radi njih možatega nastopa v deželnom zboru neomajano zaupanje. Rečemo lahko, da stoji ogromna večina spodnještajerskega ljudstva za našimi poslanci.

Da bi se skrhal ta ugled naših voditeljev, sklical je „Štajerčeva“ stranka za nedeljo, dne 18. dec. „velik kmečki shod“, za mariborsko okolico in Maribor.

Na stotine in stotine vabil se je poslalo iz Ptuja, vabilo se je tudi pristaše Kmečke zveze; a koga smo videli na zborovanju? Mariborske purgarje, nekaj mesarjev, vse nemškarske krčmarje iz okolice, več odvisnih viničarjev ter vse nemčursko učiteljstvo od znanega Bresnika, Saduha, pa

še poslance, namišljeval si dobrote, ki jih dobiva baje Spodnji Štajer iz Grada, skušal je ovreči opravičenost slovenske obstrukcije, ter je končno izrazil željo, da bo „Štajerčeva“ stranka še enkrat najmočnejša stranka na Spodnjem Štajerskem. Linhartu so pritrjevali le navzoči žganjariji, krčmarji in učitelji. S kmečkih obrazov si se lahko prepričal, da jih je navdajal velik dvom o resničnosti „Štajerčevega“ evangelijs. Ti revčekti, ki so odvisni od purgarjev, bi gočovo stopili v naš tabor, če bi zahajali na naše shode in bi slišali resnico.

Naši pristaši so z ogorčenimi medkljici odbijali napade Linhartove in to je vzbudilo v dvorani vedno velik šum.

Linhart predлага nato neko resolucijo proti obstrukciji, ki pa je bila sprejeta z neko malodružnostjo. Štajercijanski kmetje sploh niso vedeli, kaj pomeni vzdigovanje rok. Naši so možato glasovali proti. V sled tega je nastal velik hrup, ki se je še povečal, ko je Girstmayr sramotno napadel našega dr. Korošca. K besedi se je oglasil odbornik K. Z., gosp. F. Žebot. Ker je začel govoriti slovenski, začeli so štajercijanci vptiti, naj govoriti nemški. Ker se jim ni hotel ukloniti, ni smel dalje govoriti. Tako je štajercijansko sovraštvo do slovenskega jezika! Nato je dobil besedo u rednik Kemperle. Ker je s številkami dokazoval, kako postopa nemško-nacionalna večina s Spodnjim Štajerjem, je moral tudi on vsled vptja prenehati. Najbolj so vpili posilinemški učitelji in krčmarji. Naši pa so navdušeno pozdravljali govornika z „Živoklici“. Nastal je zopet velik vihar. Več kmetov je nevoljno odšlo iz dvorane.

Da bi se znebili sitnega položaja, predлага Girstmayr konec.

Tako se ni izpolnila štajercijancem želja, ubiti slovensko obstrukcijo v deželnem zboru in osnovati stranko nemškutarjev, ali kakor so jo hoteli imenovati: napredno kmečko stranko. Kakih 10 naših pristašev jim je z odločnim nastopom prečrtalo vse račune. Vidi se, da ljudje, ki zataje svoj rod, izgube ves ponos in vso korajo. Veliki so v psovjanju in kričanju, če se jih pa pozove na resen in miren obračun, pa se splašijo in zbeže.

Z izidom zborovanja smo lahko popolnoma zadowoljni. Ne le, da štajercijanci niso dosegli svojega namena, ustavnosti stranko, ampak pokazalo se je bolj, kakor kdaj prej, da je prebivalstvo mariborske okolice že veliko preveč probujeno in ne gre nemškutarjem več na limanice. Ne bo dolgo, in „Štajerčeva“ stranka bo obstajala še samo iz nemških meščanov in iz lastnikov raznih žganjarn!

Mariborski okraj.

m Casten obisk je imela v četrtek, dne 15. novembra mariborska bogoslovica. Prevzvišeni knezoškof dr. Mihael Napotnik so imeli zjutraj v cerkvi sv. Alojzija do čč. gg. bogoslovec znamenit govor o štirih poglavitnih čednostih s posebnim ozirom na stanovske lastnosti onih, ki se pripravljajo na vzvišen duhovski poklic. Nato so pri najsvetješi daritvi vši gg. bogosloveci prejeli sv. obhajilo iz rok nadpastirja. Vsak bogoslovec je dobil pozneje v spomin knjigo „Sv. Pavel, apostol narodov“.

m Sv. Peter pri Mariboru. Ker je naš zvesti „Slovenski Gospodar“ nesel med svet našo žalost, zlasti ob prilik, ko se je kruta božjeropna roka polasti našega tabernakeljna, naj poneše tudi svojim blagim, sočutnim čitateljem naše veselje, katero smo doživel za časa našega dnevnevnega vedenega češčenja 18. in 19. t. m. To je bilo navdušenje, ki morda nima para. Vse se je kar trlo okoli mize Gospodove. Bilo je okoli 800 obhajancev, in vsem na čelu naši vrli možje in mladenci. Vsa čast njim! Zahvaljujemo se pa tudi iskreno našima pojrtvovalnima blagima gg. dušnima pastirjem, ki sta nas s svojimi, do srca segajčimi pridigami tako lepo vodila in bodrila! — St. Peterčan.

m Ovržena ničnostna pritožba. Kasacijsko sodišče je ničnostno pritožbo Antona Kmetec, ki ga je mariborsko porotno sodišče radi umora njegove ljubice že dvakrat obsodilo na smrt na vešalah, ovrglo.

m Franske novice. Franske Mohorjani so davorali „Slovenski Straži“ 10 K. Naša kmečka posojilnica in hranilnica, stara poldrugo leto, tako vrlo napreduje, da se ji čudijo druge posojilnice. Promet bo koncem leta naravnost velikansk. Kaj pa ljudsko štetje? Pred 10 leti so našeli v Framu 35 Nemcev? Bog nas varuj! Videli bomo, kdo se bo letos štel za Nemca. Zlasti smo radovedni, kako se bosta zapisala dva trgovca. Sicer sta slovenska liberalca, a o slovenski narodnosti ni duha ne sluha. Naša šola je petrazredna, najpopolnejša v mariborskem okraju glavarstvu. Toda IV. razred ima že skozi več let več kot 80 otrok, letos celo 91, in vendar se živa duša ne briga, da se razred razdeli! Mislite si red ali celo učne uspehe! Nemci ustanovijo celo za 13 otrok en razred!! Dva vrla pohorska kmetia Žakelni in Vrhovšek sta sklenila pogodbo z mnogimi pohorskimi kmeti v zadevi lesne trgovine, katero sta prevzela omenjena na svoj račun. Joj kakšna jeza vsled tega pri slovensko-liberalnem ali nemškem trgovcu! Ha, gospod, ali mislite, da naj kmetje samo k Vam vozijo denar? Čakajte le malo, tako brihtni kakor Vi, so že naši kmetje tudi. Novo izobraževalno društvo že šteje 80 udov. Slovenska Straža steje 48 udov. Na Štefanovo prirediti izobraževalno društvo shod s predavanjem. Pri predstavi „V znamenju križa“ v Mariboru nas je bilo okoli 30 Framčanov, samih naših, liberalci so ostali za pečjo. Toda žal! Predstava se ni pričela pravo-

časno, zato nismo videli konca, ker vlak ne čaka. In mi naj bi imeli še veselje s tolikimi stroški zvezani pohodi v Maribor? Ob %8. uri se je napovedala predstava, pričela pa ob %9. uri. — Vesele praznike Framčanom!

m Sv. Marijeta ob Pesnici. Dne 13. t. m. je umrl pri nas gosp. nadučitelj J. Spricaj, ki se je rodil dne 18. decembra 1. 1864 v Jarenini. Nekoliko dni pred smrtno je bil še pri sv. obhajilu, po katerem je gosp. župniku rekel, da mora biti zmajar pripravljen, ker ne zna, kje, kedaj in kako ga bo poklical Bog na račun. Res je večkrat sprejel sv. zakamente, bodisi z otroci, ali pa z odraslimi. Krščanskega prepričanja ni skrival. Doma je molil s svojimi po večerih na glas rožni venec. Pobožnosti ni imel samo na jeziku, ampak ona je odsevala iz njegovega celega delovanja v šoli in med ljudmi. To je bil pristni narodni učitelj. Pri nas je deloval 26 let. Kako je bil med narodom priljubljen, je pokazal njegov pogreb dne 16. t. m. Ljudstva, ki je za njim glasno jokalo, se je kar trlo. Prišlo je tudi mnogo učiteljev, toda nemčurski nobeden. Truplo in grob je blagoslovil gospod dekan Čižek, v cerkvi je govoril o. Cirič, na pokopališču pa gosp. nadučitelj Požgar. Ranjemu slava, nam pa naj da Bog mnoga takih učiteljev, kot je bil on. — Med pridigo v cerkvje se je tista mlada tuja učiteljica, ki je imela najvišje vrabje strašilo na glavi, vslej satansko nasmejala in trčila levo sosedo s komolcem, ko je omenil pridigar besedo vera, greh in nebesa. In taka liberalka naj vzgojuje našo deco?! Kdor ne spoštuje vere našega naroda, naj ne je nje govega kruha. Naši ljudje nikogar ne obojajo, ako pri opoldanskem zvonjenju ne sname klobuka. Toda videlo se je po pogrebu opoldne dva učitelja: starejši se je odkril, mlajši ne, ter je imel ravno zdaj starejšemu toliko povedati, da ni mogel moliti. To pa so ljudje obsodili! Ako mladeniču ni za verski čut naroda, pa bi vsaj iz ozira na starejšega potegnil kapo. To temeljito pravilo olike bi vsaj učitelj moral držati. Mladi učitelji potrošijo mnogo denarja za liberalizem, toda naroda ne bodo napravili liberalnega. Rajni gosp. Spricaj je šel pravo pot; sled se še krasno pozna, držimo se ga!

m Gačnik. Posestniku Francu Jančič je umrl dne 19. t. m. ob %11. uri zvečer sinček Janez, star 1 mesec. Naše sožalje!

Poletje. V gostilni gospoda Svetlina se je vršil v nedeljo dne 18. t. m. zadružni shod za zadruge iz okraja Konjice in Slov. Bistrica. V predsedstvo zadružnega okrožja so se izvolili gospodje M. Medved (predsednik), Ivan Hauptman (podpredsednik), Anton Toman in Anton Pučnik kot odbornika. Sklenilo se je, da se prihodnje leto vrši okrožni zadružni shod v Laporju. Nato je razpravljal nadrevizor gospod Vlad. Pušenjak v skoro dveurnem govoru o važnih zadružnih vprašanjih. Po predavanju se je razvila zelo živahnega debata, v kateri se je razjasnila marsikatera točka iz zadružne prakse. Shoda se je udeležilo lepo število zadružarjev iz konjiškega in slovenjebistrškega okraja. Shod je vodil gospod M. Međved, načelnik posojilnice v Laporju, ki je pozval k sklepu navzoče k enotnemu zadružnemu delu.

Ptujski okraj.

p Ptuj. V tukajšnji hiralnici je dne 17. t. m. umrla Hanika Večerjevič, 90 let stara deklinja, ki je svojim gospodarjem od svojega osmega leta zvesto služila in je povsod bila jako priljubljena. Zadnja njenega želja je bila: „Dajte me lepo pokopati in venec mi dajte na glavo.“ To njenega željo je tudi izpolnil kmet in gostilničar Jernej Golob v Novi vesi pri Sv. Marku, pri katerem se je v prejšnjih letih dalje zadrževala in ki jo je tudi večkrat v hiralnici obiskoval.

p Sv. Marko niže Ptuja. Predpretečeni teden se je v naši fari vršil v znamenju smrti. V nedeljo, dne 11. t. m. je v Borovcih umrl otrok, dve leti stara Marija Meznarič, vsled opekl. Mati je zaparila s kromponem in čeber in otrok je padel v krop in se je tako opekel, da je vsled tega umrl. Uboga mati, ki je že tako vsled izgube otroka žalostna, bo pa še zaradi nepazljivosti kaznovana. — Dne 12. t. m. je umrla v Bukovcih Barbara Koštanjevec v starosti 73 let. — Dne 13. t. m. je umrl v „Novem Jorku“, tako se imenuje sedaj nekaj hiš pri gaju, ki spada v občino Bukovci, vdovec Jožef Zavec v starosti 60 let. — Dne 14. t. m. je umrla v Zabovcih 31 let stara kmečka hiša Elizabeta Krajnčič. Bila je v torek še v cerkvi pri sv. spovedi in pri sv. obhajilu. V sredo se je peljala v Ptuj, tam je začela na glavnem trgu kri bruhati, peljali so jo domov, in med potom je v naročju svojega brata umrla. Bila je dolgobolehna. Imela je krasen pogreb. Spremljale so jo Marijine družbenice z zastavo in so zapele pri cerkvi in na grobu ganljive nagrobnice. — 17. t. m. je umrl Janez Strelec, 71 let stari samski kmečki sin, po domače „županov Honsa“ iz bogate kmečke hiše, pa žalibog se je bogastvo zgubilo — na kak način, že Bog ve. — Naj vsi v miru počivajo!

p Vičava pri Ptiju. V soboto, dne 17. decembra okoli 11. ure dopoldne je umrl Jožef Krivec, posestnik na Vičavi, štev. 18. Bil je pisarniški sluga pri okrajnem zastopu v Ptiju. Pogreb je bil v ponedeljek, dne 19. decembra ob 2. uri popoldne. Sprevd je vodil rajnega brata, č. g. Vinko Krivec, misijonar od sv. Jožefa nad Celjem v spremstvu domačega kaplana č. g. p. Mansvet Zöhrerja. Pogreba se je udeležilo mnogo vaščanov in še precej odlične gospode iz mesta Ptuja. Rajni zapušča žaluočo ženo s petimi nedorastlimi otroci. Priporočamo rajnega Jožefa v po-

božno molitev in trajen spomin. Naj v miru počiva! — „Višavski“.

p Sv. Bolzenk pri Središču. Dne 18. t. m. je pri posestniku Emeriku Petku v Vodrancih sežgal otrok kup slame. Hiša z gospodarskim poslopjem je bila v nevarnosti, vendar so pravočasno pogasili.

p Sv. Bolzenk v Slov. gor. Občinski odbor v Trnovški vesi je sklenil samoslovensko uradovanje. Vsi obcestni napisi so se prenavigirali iz dvojezičnih v samo-slovenske. Živila zavedna občina! Slovenske občine, posnemajte!

p Sv. Lovrenc v Slov. gor. Občine Zagorci, Sakušak, Dragovič, Trnovci, Mala Nedelja, Radislavci, so vspolale po državnem poslancu dr. Korošcu prošnjo na c. kr. namestništvo, da se dovolijo zopet svinjski sejmi v Ptiju v dosedanjem obsegu, da se privoz ne skrči na 15 km, temveč da se dovoli uvoz zopet iz najdaljih krajev, kakor dosedaj.

p Dijaška kuhinja v Ptiju. Ker so letos izostale vse redne podpore, nahaja se naša dijaška kuhinja v najboljših stiskih Število revnih dijaškov raste, sredstva pa pojema. Vse prijetje učene se mladine prosimo krepite podpore, da se vzdrži ta prepotrebni zavod. Na praznični Sv. Treh kraljev dne 6. jan. 1911 privede tukajšnja društva v veliki dvorani Narodnega doma priljubljeno igra „Revček Andrejček“. Čisti dobitek je namenjen Dijaški kuhinji. Zato vabimo že danes vsakega, kdo ima srce za trpečega slovenskega dijaka, k tej dobrodelni prireditvi.

p Velika Nedelja. Naša „Mladenska zveza“ privede na Štefanovo in Novo leto dve gledališki predstavi, od katerih je čisti dobitek namenjen za nagrobi spominek č. g. Jakoba Koška. Zato vabimo vse domače in sosedne župljaje k obilni udeležbi, da nam bo mogoče postaviti vredni spominek nepozabnemu dušnemu pastirju. Predstave se vršijo po večernih v šolskih prostorih. Vstopina: sedeži 40 vin, stojšča 20 vin.

p Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Bralno društvo uljudno vabi vse udeležnike iz domačih in sosednih župnij na božično predstavo na Štefanovo dne 28. t. m. točno ob 8. popoldne. Vsporedi: 1. Moj dom, poje mešani zbor. 2. Pozdrav. 3. Domazi hiši, poje moški zbor. 4. Ig a „V zadnjem trenciku“. 5. Barčica, poje moški zbor. 6. Božična, poje mlad zbor pred razsvetljenim božičnim drevescem. 7. Slovenski orod, Glejte že solace zahaja, poje mešani zbor. Vstopina: sedeži 60 vin, stojšča 30 vin.

Ljutomerški okraj.

1 Mala Nedelja. Na prošnjo naše kmetijske podružnice je priredil gosp. Škrlec iz Vičanec zadnjo nedeljo, to je dne 18. t. m. pri nas dvoje gospodarskih predavanj, ki ste bili z ozirom na dejstvo, da je bilo to razglašeno še isto nedeljo po službi božjih, dobro obiskani. Po maši takoj je govoril v šoli o napravi novih travnikov, oziroma kje vse in kako se da jo isti napravljati in o deteljni setvi po najnovjem načinu. Navzočih je bilo okoli 100 kmetovalcev. Popoldne se je vršilo zborovanje pri posestniku Košarju v Budislavicah. Tukaj je razkazoval novi stroj, brzoparilnik „Alfa“ za parjenje svinjske klaje, ki si ga je imenovani posestnik naročil in se je tokrat prvič poskusil. Skuhalo, oziroma sparilo se je v njem kljub precejšnji njegovi velikosti (drži 170 litrov) tako hitro, tem hitreje, ker je gosp. predavatelj vedel v tem času mnogo dobrega povedati in odgovarjati na stavljenega mu vprašanja točno in jasno. Ker se je kazalo slabo vreme, je mnogo kmetov iz sosednjih vasi ostalo doma. Kljub temu je bilo tudi tukaj prisotnih nad 60 oseb. Na obeli zborovanjih so kmetovalci izredno pazno sledili njegovim izvajanjem; njegova prista in domača beseda in iz lastnih izkušenj vzetih gospodarski nasveti so napravili na zborovalce najboljši vtis ter se je izrazila splošna želja, da bi nas naš „sokmet“ v kratkem zopet obiskal. In obljubil je, da pride dne 29. prosinca drugega leta zopet k nam. Takrat pa le vse na zborovanje!

1 Gornja Radgona. Obesi se je v torek v jutro, dne 20. t. m. gosp. Johann Kurbos, župan trga Gornja Radgona. Nesrečnik je bil desna roka narodnega odpadnika Wratschkota in eden glavnih vodij naših nemškutarjev. Tako smrt je storil torek prvi župan nemškatarskega trga Gornja Radgona.

1 Verželj. Bralno društvo privede na Štefanovo v šolskih prostorih veselico s sledenjim vspredom: 1. Gledališki igri, „Čevljari in Brančane.“ 2. Prosta zastava s pejem, žalivo pošto, itd. v g. silni gosp. Rožmanu. Začetek ob 5. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

1 Gor. Radgona. Prijatelji našega brahnega društva, domači in sosedji, vabi se tudi udeleženici za dan 26. decembra 1910. na Štefanovo k veliki, udeležencem mnogo lepih dobitkov prinašajoči tomboli pri L. Karbašu ob 5. uri zvečer sa vršči. Dobitek namenjen je vprid drošteni knjižnici. Vsi katerih sreče bije za pravi narodni čut knečkega ljudstva pridite! Prosili bi te nekoliko več naklonjenosti od strani svojih somišljenikov in dobrimi stvari kaj gmotne podprtce. Na zdravje!

Slovenjgraški okraj.

s Slov. Gradeč. Tukaj je javil izstop iz katoliške cerkve gosp. Runovca, učitelja v Slovenjem Gradeču, sin, ključavnica, sedaj v Vuzenici; bojda ne pristopi k nobenemu veroizpovedanju. Kako pravimo takim? Takim učiteljem moramo izročevati svoje otroke v vzgojo! Ce svojega lastnega sina ne more vzgojiti v odločnega kristjana, kako bi smeli upati, da bode vzgojitelj v pravem pomenu besede našim otrokom! Učiteljstvo, kam ploveš?

s Šmartin pri Slovenjem Gradeču. Zadnjo nedeljo smo se kar pogledovali! Pridemo iz cerkve, pred nas se postavi nek čevljar, ki je zdaj imenitno avanziral. Postal je ošir

s Šmartin pri Slovenjem Gradcu. Dne 13. dec. je javil svoj izstop iz katoliške cerkve Jožef Masek, pomorski komisar, ki se je pred dobrim letom tukaj naselil. Rojen je dne 7. decembra 1870. v Ternovi pri Gorici. Znamenito je to, da dosedaj v obče nismo vedeli, ali je kristjan, tudi o njegovi družici se govori različno. — Narodna stranka je potrebovala njegov glas pri zadnjih volitvah, le s težavo smo ga izbacnili iz volilnega imenika. Heil Luther!

s Šmartin. Slavno občinsko predstojništvo prsimo, naj nam naznani, kako se je gosp. komisar Masek tukaj oglasil, je-li oženjen; ima li pravico razprodajati v malem vino, kaj misli ukreniti o njegovem vstopu v pokoj?

s Turiška vas pri Slovenjem Gradcu. Nemci imajo svojo Südmarko, ki naseljuje na slovenskih mejah nemške lutrovce, in tem v obran se je osnovala katoliško-slovenska Straža. Lani smo zložili Mohorjan ni nekatere kronice za obmejne Slovence, letos pa je gospod nadžupnik prosil Mohorjane za „Slov. Straža“ prostovoljnega prispevka ter je za narodne potrebe ob meji poslal nabранo vinarje. Glavarji Nar. stranke niso žrtvovali razun enega, kojemu se, če zahteva, vrne tisti groš, pač pa so zabavljali na gosp. nadžupnika zavoljo njegovega rodoljubnega dejanja. Res je, da je moral gosp. nadžupnik tožiti nekega kmeta za ustanovo po pretečenih devet letih. Ta mož je potem gospoda nadžupnika grdo obrekoval. Svedok je stal že pri sodnijskih durilih, Nadžupnik pa je vsled usmiljenja proti temu naprednemu kmetu Narodne stranke umaknil tožbo na prigovor odvetnika, ki mu je bil obljubil, da bo enkrat mir! Kar se tiče žandarja, je svojo krivdo obžaloval in dal na zapisnik, da so ga narodni nasprotniki k opisanemu dejstvu zapeljali in krivo obvestili. Gospod nadžupnik mu je nato odpustil, ker noče nobenega spraviti v nesrečo. Narodna stranka torej noče opustiti svoje grde navade, da obrekuje druge in laže osobito o duhovnikih. Je pač že stara resnica: Liberalec je in ostane prepirljivec in obrekljivec.

s St. Ilij pri Velenju. Slovo. Ker sem svoje posestvo prodal in se naselil stalno v lastni hiši v Celju, poslavljam se tem potom tužnim srecem iz druge najlepše mi domovine, od vseh prijateljev, sosedov in drugih mi dragih soobčanov, posebno pa od slav. obč. odbora, v kojem sem imel čast sodelovati celih 18 let kot občinski svetovalec, koji mi je izkazal veliko izvanredno čast, da me je dne 26. prosinca 1901 imenoval za častnega občana in me postavljal vsa leta na občinska in okrajna častna mesta, za katero čast je zaupanje mi izrekam iz srca svojo zahvalo. Sprejmite vsi moji dragi zagotovilo, da če tudi ne bom osebno, vendar pa v duhu med vami, in da bom tudi v bodoče sodeloval po svoji možnosti za blagor občine in šolstva, kakor dozdaj. Mislim, da žalil nisem jaz in ne moja soproga nikogar, če se je pa to nehotno kedaj pripetilo, naj nam pa dotičnik odpusti in prosim, ohranite naju v blagem spominu ter vam kličem: Živelj zavedni Šentiljski Slovenci, kjer ni nobenega izdajalca, živila in z Bogom lepa Saleška dolina! — St. Ilij pri Velenju dne 14. novembra 1910. — Iv. Kranjc.

s Skale pri Velenju. Tukajšnje kršč. izobraževalno društvo je dobilo z dovoljenjem č. g. dekanata društveni prostor poleg ljudske šole. Lepa prostorna soba in dobro preskrbljena knjižnica, obilo dobrih knjig in časopisov, bo nudila članom in čitalcem mnogo in raznovrstnega razvedrila in izobrazbe. Želimo, da bi se stari udje zopet oživel ter podpirali to prekoristno delo naše mladine. Vabimo in kličemo tudi tiste, kateri še niso člani tega prekoristnega društva, naj zdaj z veseljem pristopijo, ko imamo tako lep prostor, da se budem lahko izobraževali v vseh društvenih predmetih, kakor v petju, tamburantu, v govorništvu, zgodovini, telovadbi itd., ter se obenem navduševali sploh za lepo krščansko življenje. Želeti je in koristno bi bilo, ko bi sedaj ob tej lepi priliki se zopet začela razvijati in cveteti nekdanja Dekliška zveza, ki je zadremala zaradi pomanjkanja prostorov. Torej mladina, le pogumno na delo! Naše geslo naj bode: Bog in narod!

s Velenja. Slovenski otroški vrtec priredi na praznik sv. Štefana po večernicah božičnico za slovenske otroke. Vsi prijatelji slovenske mladine ste prijavili vabljeni k tej prireditvi. Vodstvo slovenskega vrta.

Konjiški okraj.

k Sv. Kunigunda na Pohorju. Po naši župniji se širi vest, da je neki tajnik pri Zadružni Zvezni v Ljubljani poneveril velikanske svote denarja. Nekateri posilinemci iz Oplotnice in Zreč so našli to baje v nemških listih in so v skrbah za našo Posojilnico, pa ne le za našo, temveč za vse, ki so pri ljubljanski Zadružni Zvezni. Ista bojazen navdaja tudi slovenske svobodomislice. Neki liberalni list pripoveduje, da se je v minomej mesecu vzdignilo iz Ljudske posojilnice 4 milijone, v resnici pa se ni vzdignilo več, kakor navadno pred Božičem. Strah je tedaj prazen. Zlobni namen naših nasprotnikov, ki begajo ljudstvo s takimi lažmi, je vendar jasen. Naše ljudstvo naj bi zapustilo lastne denarne zavode ter nalagalo svoj denar v nemške in liberalne posojilnice. Pomagali bi naši ljudje podpirati šnopsarskega „Stajerca“ in širiti svobodomiselnost, brezversko slovensko časopisje. Toda zmotili so se. Naši ljudje že poznajo svoje prijatelje. In tako so dosegli naši skrbni prijatelji z lažjo in obrekovanjem ravno nasprotno od tega, kar so namernovali. — Neka žena iz Zreč, pa je tukajšnja rojakinja, in ima bližje k nam, kot v Zreču, se je hotela prepričati, kaj je resnice na raznem govorjenju; se je li res preklicalo pri cerkvi, da naj pride po denar, ktor

ima kaj naloženega, kdor pa je kaj dolžan, naj plača. „Ko bi se samo enkrat preklicalo,“ je pristavila, „pa se je, pravijo, dvakrat...“ Pri nas seveda o tem ničesar ne ve. Kaj je storila pametna žena? Ni le pustila ves svoj naložen denar v hranilnici, temveč je šla tudi v Konjice ter vzdignila denar, kar ga je imela v nemški okrajni „sparkasi“, pa ga naložila v naši hranilnici. Tak odgovor je dala modra žena na nemške in liberalne laži. Temu lepemu zgledu naj bi sledili vsi zavedni katoliški Slovenci!

k Kebelj. Županstvo nam je z ozirom na dopis v 48. številki poslalo nekaj pojasmil in izjavila, da ni res, da bi ne izpolnjevalo ukazov c. kr. okrajnega glavarstva, kajti županstvu še do dne 11. t. m. ni bilo ukazano od strani c. kr. okr. glavarstva, da bi moralo izvršiti odredbe, tičoče se vodnjakov in odstranjenja korit in napajališč v oddaljenosti 10 do 15 metrov. Tudi ni res, da bi bilo v vasi, kjer stanuje župan, dva svetovalca in dva odbornika, polno nesnage, in da pitna voda ni zdrava. Da je voda iz vodnjakov zdrava, dokazuje zdravniška preiskava vodnjakov tega leta v vasi Spodnji Kebelj. Končno ni res, da bi voda, kadar perice perejo, našla pot nazaj v vodnjake, temveč voda odteka v posebnih jarkih od vodnjakov.

Celjski okraj.

c Celje. Neko 17letno dekle so dne 13. t. m. tukaj zaprli in jo hoteli poslati v prisilno delavnico z odgonom. Dekle pa je zbežalo na streho neke hiše v rotovški ulici in ostalo tam celo noč, dokler je niso drugi dan zjutraj z velikimi težavami spravili dol.

c Trbovlje. Gospod urednik, danes Vas pa prosim, da se malo s potrežljivostjo namažete, ker Vam imam mnogo zanimivega povedati, posebno, ker od mene še niste sprejeli nobenega dopisa. Čudne in neverjetne reči se gode pri nas. Poglejte! Občinske volitve za našo, blizu 13.000 ljudi broječo občino, so bile razpisane za dne 12. in 14. decembra. Mislimo, da boj ne bo vroč, ker so se zedinili Nemci, liberalni Slovenci in socialni demokrati. Naši stranki so postavili sami le 3 može za kandidate. Seveda nismo bili mi s tem zadovoljni, ker ti može večinoma niso bili iz naših vrst. Gospodje so torej sklenili, dati tiskati listke, in sicer rudeče, kakor purman, za III. razred. V 3. razredu je bilo postavljenih 6 socialnih demokratov in 4 liberalci. V tem razredu ni bilo nobenega našega delavca in nobenega našega kmečkega pristaša. Vest nam ni dopustila, da bi volili take može. Tudi v II. razredu ni bilo bolje. Dovolili so nam pravzaprav samo enega odličnega našega kmeta. Ker so torej trboveljski gospodje poskrbeli za vse drugo, le za nas ne, zato smo mi, kar nas je pravih krščanskih kmetov in delavcev, sklenili, postaviti svoje kandidate za občinski zastop v II. in III. razredu. In ta naš sklep je našim nasprotnikom tako zmesal glave, da so začeli letati od Poncija do Pilata ter klicati vse svetnike in vragove na pomoč zoper nas. No, prišel je odločilen dan za III. razred, 12. december. Znali smo dobro, da tukaj sami ne zmagamo, saj smo imeli proti sebi organizirane socialne demokrate in liberalce, pa pokazali smo, da smo neustrašena četa. Za socialno-demokraške-liberalne kandidate je bilo oddanih čez 570 glasov, za naše pa je bilo oddanih čez sto glasovnic. V tem razredu se je vršil boj mirno in resno. Delavci, zlasti socialni demokrati, so prišli do zadnjega na volišče (500), toda kmetov pa je bilo jako redko videti. Skoro vsi so ostali doma. Izmed 1250 volilcev je prišlo volit blizu 700 volilcev, kakih 500 kmetov pa je ostalo doma. Seveda, potem mi kmetje ne moremo misliti na kako zmago. Glejmo, da se v prihodnje tesneje združimo. Če se delavci potegujejo za svoje pravice in takoreč letijo vsi na volišče, kar imajo prav, zakaj bi potem mi kmetje ne storili enako, saj se nam ne godi predobro. Posnemajmo v tem oziru socialne demokrate! Zlobni jezik so trdili, da v II. razredu boj ne bo tako lahek, kakor v III. Naši može so postavili skoraj same kmete za kandidate, ker je tukaj večina kmečkih volilcev. Ko je nasprotna liberalna stranka za to zvedela, začela je najprej pri Nemcih prosačiti, da naj se vendar usmilijo, saj je dajala povsod Nemcem prednost, saj je po ovinkih delala tudi za nemško šolo, seveda tako, da drugi niso vedeli. In res, dne 14. decembra smo videli, da so vsi Nemci kot en mož prišli pomagati reševat trboveljsko slovensko liberalno stranko. Vsi občinski može so bili v službi agitacije za volitev. Posrečilo se jim je spraviti vse, razven devetih na volišče. Naši kmetje so korakali precej samozavestno v boj. Toda glej vraga! Kdo bi si mislil, da bo sam rdeči glavar v podobi socialnega demokrata Sitterja stal z zlato verižico na rejenem trebuščku pred vratim in zahteval od vsakega glasovnega. In če je videl ta gospod trpin, da kateri mož ni imel liberalnih kandidatov, pa mu je takoj dal „te prave“. Seveda si ubogi kmet ni upal se zoperstavljati takemu gospodu, kakor so sam gospod Sitter. Ta mož je tudi na tem mestu zaklical, „saj lahko to delam, ko ni nobenega farja blizu.“ Cudno, da se je vodja socialnih demokratov tako trudil za liberalne kandidate, ko vendar ni imel nobenega „svojih rdečih“ v tem razredu, bi si lahko kedo mislil. Toda gospod Sitter je s tem svojim delom skazal le hvaležnost liberalnim gospodom. V III. razredu so mu nameč pomagali liberalci z občinskim predstojnikom gospodom Voduškom do zmage, in v II. razredu pa se je moral on skazati hvaležnega s tem, da je menjal kmetom glasovnico. Tako so lahko liberalni kandidati dobili okrog 110, naši okrog 30–40 glasov. Tu-

di tukaj lahko rečemo, da bi lahko kmetje zmagali, če bi bili združeni. Dobili bi prav lahko po 70 glasov in še več. V prvem razredu je šlo gladko brez boja. Izvoljenih je tukaj 8 Nemcev in 2 Slovence. Ta trboveljski občinski zastop bo sestavljen iz 13 liberalcev, 8 Nemcev, 6 socialnih demokratov in 3 klerikalcev-liberalcev, torej bo štel 30 odbornikov. Kmečka zveza nima v njem nobenega zastopnika, ker so liberalci črtali „kompromisnega kandidata, predsednika Km. zveze v Trbovljah“. Izid teh občinskih volitev nas ni iznenadil, saj smo to pot nastopili prvič samostojno ter s tem pokazali, da smo neustrašeni. Upamo, da bo drugič boljše, posebno, če dobimo dobrega voditelja v svoje vrste.

c Trbovlje. Zadnji čas se je v občinski pisarni zelo previdno delalo, kajti sedeži naših občinskih očetov so se začeli majati; zato so pripravljali volitev z veliko tajnostjo. Da jim ti šmentani klerikalci ne bodo delali kako zmešljavo, so sklenili kompromis z Nemci in socialnimi demokrati, in pri vsem tem so odločili Slovenski kmečki zvezi od 30 odbornikov samo 3, reci tri odbornike, torej eno desetino od vseh odbornikov, češ, saj kmet ne sodi v naš purgarski občinski odbor. Imena in stan hočemo po volitvah nekoliko opisati, vendar smemo že zdaj reči, da novi odbor našemu kmetu ne bo posebno naklonjen, ker socijalni demokrat še ni bil nikdar kmetov prijatelj, in še manj prijatelj prave občinske blaginje. Omeniti moramo tudi, da so pred volitvami naši redarji in pisarji po hišah prav pridno agitirali in priporočali kompromisne kandidate, akoravno imajo naši redarji vedno dosti opravkov; še celo naš tajnik se tokrat ni ustrašil nobenega blata, pokukal je v vsako hišo kake vdove za pooblastro. Vendar mu je pri marsikateri hiši spodeljelo, češ, jaz sem svoje pooblastro že drugemu dala. Kmetje, zapomnite si to dobro, kaj so trboveljski mogočneži, koliko občinskih sošesek je, ki vam niso privoščili nobenega zastopnika, pač pa jih je po nekaterih krajih kar po 4 ali 5 skupaj. Za občinske ceste plačujete prav mastno davčino, aka pa ima posestnik kaj za prepeljati, si morate kmetje sami cesto popraviti. O teh stvareh boderemo še večkrat govorili.

c Gornji Grad. V pomladu prihodnjega leta počne 3letna doba okrajnega zastopa ter se bodo volitve pravočasno razpisale. Že naprej se lahko pove, da prinesejo marsikom razočaranje in dolg nos.

c Radmirje. V „Slov. Gospodarju“ štev. 49 razvedeno povprašuje neki hudobnež, zakaj resnični „Narodni List“ nič ne piše o krvavi rokoberbi naših naprednih vročih fantov. Zato pa bomo mi pisali, kako se je vršila dne 5. decembra 1910 pri c. kr. sodniji v Gornjem Gradu prva obravnava o tisti usodenosti žalobji od dne 30. oktobra v rdeči sobi Vorhove gostilne. Navzoči bili so pri tej obilnomokri zavabi gosp. Kolene, veleposestnik in okrajni odbornik iz Juvanja, nadučitelj Terčak in kmečki fantje. Povod prepiru je dala skrivnostna drama iz Skokove žage. Gosp. nadučitelj je hotel izvajajoče pomiriti z gavorom na stolu stoeč, a je moral kmalu umolkniti, ker ga je v njega vržena steklenica hudo ranila. Ranjenih je bilo še precej fantov, med katerimi bo Ferdinand Stiglic, ki je še sedaj v bolnišnici v Ljubljani, prišel ob oko. Gosp. Irman je dobil zagovornika v osebi dr. Božiča iz Celja. Kljub temu so bile izrečene zaporne kazni po 10 in 30 dni, a Irman je dobil občutno denarno globo. Daljšo razdelitev stroškov in odškodnine za oko bo odmerila višja oblast. To je konec slabe igre v slabih tovariših. Merodajni krogovi v Radmirju naj se postavijo bolj na stališče omike ter naj ji odprejo pot med ljudstvo, in zabranjeni bodo slični slučaji imenovane žage in krvave sobane. — Kmetje iz Radmirja.

c Lubija. Davek na pse so upeljali s prihodnjim letom občine Mozirje po 6 K, Rečica po 4 K in tudi druge občine. Ta naredba je povsod priporočati zaradi prevelikega števila psov, kar prav lahko povzroči stekline in še druge neprilike. Denar porabijo občine za koristne namene, in kakor „Slov. Gospodar“ v 48. štev. poroča, se drži mozirski trg tega, da bo porabil ves skupiček za osuševanje močvirja v Lipoldovi blatni gazi. Vse za napredek!

c Sv. Frančišek. Odbor za ustanovitev nove občine Radmirje je z boleznišjo gospoda J. Terčaka prenehal započeto delovanje. Prizadete občine Bočna, Rečica, Ljubno, Kokarje niso nič kaj pri volji, da bi se jim trgal kos za kosom, vsled česar bo ta up in nada splavala najbrž po Savinji!

c Vransko. Tu smo imeli minuli teiden sv. misjon, ki so se ga udeležili verniki v velikem številu. Vodili so ga če. gg. jezuiti iz Ljubljane in p. gvardijan iz Nazarja.

c Sv. Jurij ob Taboru. Umrla sta: Brišnik Blaž, posestnik in bivši gostilničar „Pri Maliku“, in Gregor Cestnik, kmet v Šmiklavžu. — N. p. v m. ! c Šmarje pri Jelšah. Na novega leta dan predstavlja naša „Mladenska zveza“ prelepo zdgodovinsko žalobjo: „Garcia Moren“. Pr-krasna igra je povzeta po resnični godbi iz novejših časov in predstavlja smrt junaka za vero in verno lindstvo — spada torej po polnoma v naš čas — in težko je najti bolj čas primerne igre. Zato pričakujemo najboljšejše udeležbo. Na sv. denje torej na novega leta dan po večernicah pri Hahjam. Vstavljena od 8 v dr. 1 K.

c Kat. slov. izobraževalno društvo pri Sv. Petru na Medvedovem selu priredi na Stefanovo po večernicah zahavní salji srečočkov s 150 dobitki Kartica stane 10 vin. Uđe in prijetljivi društva, na veselo sv. denje!

c Št. Jurij ob Juž. Žel. Tukajšnja okoliška počarna brambra priredi na praznik sv. Št. na takoj po večernicah v gornji dvani Katoliškega doma veliko vesel co s petjem in igro „Repočev“, črbona burka v petih dejanjih. Vesstrandne priprave in navdušenje je potrok, da se bo igra d-bro obmebla kar bo zaslužena čast mladim igralcem. K obični udeležbi vabi uljedno odbor.

c Št. Jurij ob Taboru. Bralno društvo ima na Stefanovo po večernicah poucen shod v cerkveni hiši z zasimivim spored m.

c St. Jur ob Taboru. Na god sv. Janeza po cekvenem opravili ima bralno društvo redni občni zbor v cerkvi hiši. Zatem se vrši istotam občni zbor Orla. Vabimo vse stare in nove prijatelje društva. Odbor.

Brežiški okraj.

Rajhenburg. Dne 17. decembra zvečer so došli semkaj prevzv. knezoškop lavantinski, da izvršijo v samostanu oo. trapistov dvojno cerkveno opravilo. V nedeljo dne 18. decembra je prejel novoizvoljeni opat P. Placid Epalle, nečak umrlega opata Janeza Krst. Epalle, v samostanski kapeli v navzočnosti vse meniške družbe, več sosednih duhovnikov, mnogo vernikov in gostov, od premilostlj. nadpastirja. Opatsko blagoslovjanje in znemanje nove časti med prav gajljivimi obredi, kakor so predpisani v rimskem škofovskem obredniku. Pri blagoslovjanju sta asistirala opat Gebh. Mair iz Zatičine na Kranjskem in opat Avg. Moulin iz Maguzzana na Italijanskem. Po sv. opravilu, ki je trajalo od 9. do 11. ure predpoldne, so vši menihi kleče in s poljubom prstana svojemu novemu predstojniku obljudili vdanost in pokorščino. Pri skupnem obedu, katerega se je razen vladnega zastopnika barona R. Steeb in več gostov iz Rajhenburga udeležilo do 30 oseb, so prevzv. nadpastir s prisrčnim latinskim nagovorom čestitali novoblagoslovjenemu opatu ter se spominjali obeh najvišjih dostojanstvenikov, svet. očeta in presvetlega cesarja. — Popoldne so si vladika ogledali novo župnisko cerkev Marija Lurd v Rajhenburgu, drugi dan, 19. decembra, pa so podelili v samostanski kapeli šesterim redovnikom višji red diakonata. Novi diakoni so: Tom. Akv. Planinšek od Sv. Lovrenca na Dr. p., Konr. Jankovič iz Lopoglave na Brimorskem, Vinc. Divjak iz Rajhenburga, Gabr. Monteaudiol iz St. Dider na Francoiskem, Ang. Pečnik iz Koprivnice in Herman Vodenik iz Konjic.

b Rajhenburg. Dne 15. t. m. je umrl Janez Hlebec iz Krajne brde, v Rajhenburgu. Bil je mož stare korenine in blag značaj. — Boditi mu zemlja lahka!

b Rajhenburg. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Štef na gajljivo ljudsko igro „Nežika iz Bleha“. Začetek ob 3 uri popoldne. Ljubitelji nedolžne mladine, pridite pogledat, kakšno veselje vam boče narediti!

b Št. Vid pri Planini. Naše kmečko bralno društvo priredi na Štefanovo ob pol 8 popoldne dve gledališki predstavi in sicer: „Vesalka“ in „Kmet Herd“. Vsi, ki si želite prijetje zabave, ste prijamo vabljeni.

b Podsreda. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi dne 26. grada dve zanimivi gledališki igri. Pridružujemo obilne oddeleže. Odbor.

Narodno—gospodarski paberki.

Draginja je med nami. Vse je postal dražje, kakor je bilo pred 10. leti. Zraven draginje pa smo prijadrali še tudi v čas, ko je med nami zelo malo denarja. Denarne družbe so vtaknile milijone in milijone denarja v nova podjetja ter ga odtegnile splošnemu prometu. Dežele in občine jemljejo denar iz bank in drugih denarnih zavodov, da plačujejo svoje dolgovne. Avstrijska državna polovica je najela začrnila leta več sto milijonov znašajoča posojila v Avstriji in Nemčiji. Istočasno je storila ogrska državna polovica, kajti francoski in angleški denarni mogotci ji iz političnih razlogov niso hoteli dati posojila. Anglia in Francija ne marata za našo zvezo z Nemčijo, vsled tega nam nočeta dati tudi nobenega denarja več, in tako nam naša zveza z Nemčijo pride jako draga. Vedeti je tudi treba, da je mnogo razpoložljivega denarja sedaj v času draginje v rokah špekulantov, ki na borzah in na tistem poskušajo svojo srečo.

Zraven draginje živil, obleke in drugih življenjskih ter gospodarskih potrebščin imamo torej tudi draginjo in pomanjkanje denarja. Ta tesnoba denarja se čuti povsod, tudi pri nas na Slovenskem. Posameznikom in denarnim zavodom gre tesna za denar, ker se mnogo več po njem povprašuje, kot v navadnih, cenih časih. Toda samo nespameten ali zloben človek bi mogel z ozirom na omenjena dejstva trditi, da obstoji kje kaka nevarnost za denar. Varno je vse bolj, kakor kedaj, ker v draginji raste tudi vrednost zemljiščnih izposojil, a tesno in drago je vse.

Pravzaprav je dandanes cel svet velika trgovina. Vse trguje. Viničar s svojo perutnino, kočar s svojo živino, kmet s svojimi poljskimi pridelki, tržan in meščan s svojimi rokodelskimi, obrtnimi in industrialnimi izdelki.

Leta 1895. se je na celem svetu preko carinskih mej različnih držav spravilo blaga potom trgovina za 71'5 milijard mark (ena marka je 85 vin.) Toda že leta 1900 je svetovna trgovina poskočila na 90'3 milijarde mark, 1905 je znašala 112'5, in 1907 že 131 milijard mark. Slaba letina leta 1908 in nasledki polomov mnogih podjetij v ameriki je povzročilo, da je 1. 1908 znašala svetovna trgovina samo 121 milijard; a 1909 je zopet poskočila in še bolj tekoče leto. V teku 15 let se je torej svetovna trgovina podvojila.

Svetovna trgovina ima namen, da pomnoži narodom dobrine zemeljskega življenja in da poviša delu ceno. Vsako, tudi najmanjše gospodarstvo čuti utripanje svetovnega prometa. Ako je žetev slabo izpadla, če carina zabranjuje uvoz inozemskih živil, če so se zvezzali imejitelji železničnih rudokopov ali petrolejskih

jam, da ženejo cene kvišku, če je postal sladkor dražji, ena ali druga sprememba v svetovnem trgovskem prometu, se čuti tudi v najbolnejši koči.

Ker stanje na svetovnem trgu učinkuje na vsako družino, na vsako hišo, zato pa se nam je treba tudi brigati za gibanje v svetovnem gospodarstvu. Tudi slovensko časnikarstvo bi se moralu baviti s temi dogodki, kar bi bilo gotovo bolj koristno, nego se boiti proti klerikalnim zmajem ali pa celo proti strupu iz Judeje.

Vse države hočejo novih dohodkov. Finančni ministri in politiki si belijo glave, odkod dobiti novih virov. Stare davke zvišati, to je sicer najlažje, a proti temu se vse brani.

Zdaj so iztuhtali nov davek, a že je močan odpor proti njemu, ker pravijo, da je krivičen. To je davek na vrednostni prirastek. Kolikor nam znano, je ta davek vpeljan na Kranjskem, Predarlskem, Gor. Avstrijskem in Trstu. Nemška država ga bo vpeljala kot državni davek. Kaj je podlaga temu davku? Če si kupil tik mesta oral zemlje in če se je začelo mesto močnoširiti, potem je gotovo, da se je v teku 10 let tvojemu oralu zemlje vrednost povišala. Vrednost je torej brez tvoje zasluge prirastla. A recimo, ti si vodilna oseba v mestu in si mnogo storil, da se je začelo mesto dvigati in širiti. V tem slučaju pa je prirastla vendar vrednost tvojega truda, in ti si krivično obdačen.

Zato pa hočejo nekateri drug davek, namreč davek na premoženski prirastek. Če si dokupimo novo njivo, imamo denar, ali vsaj upanje do denarja, vsled tega tudi lahko več davka plačam. Toda tudi proti temu davku, ki pa ni še nikjer vpeljan, se že oglašajo, češ, zadel bi samo hišo in zemljišča, ne pa denarne mogotce. Prav imajo.

Književnost in umetnost.

§ Najlepše književno darilo ob Božiču, ko se glasi po vsem svetu spev „... in mir ljudem na zemlji...“, je esperantska slovnica. Mednarodni jezik esperanto hoče pobratiti vse narode, sodeluje vsi, „ki ste dobre volje“, pri tem velikem mirovnem delu; načrtuje esp. slovnico ter jo širite med svojimi znanci! Esp. slovnica stane s poštnino vred 1'30 K pri založniku Lj. Koser, Juršinci pri Ptiju, Štajersko.

§ Crna žena. Ta krasna, iz domače zgodovine zajeta povest, je izšla ravnokar v zalogi Katoliške bukvarene v Ljubljani kot ponatis iz „Domoljuba“. Povest je zajeta iz najzanimivejše in najvhitrnejše dobe naše narodne zgodovine, namreč iz časa turških bojev in kmečkih uporov. Broširana stane le 1 K 40 v., vezana pa 2 K, ter se dobi v Katoliški bukvarni v Ljubljani. Povest je vredna, da si jo nabavi sleherna kmečka hiša.

§ Dekle z biseri. Povest iz prvih časov krščanstva. Ta krasna, izredno zanimiva povest je ravnokar izšla kot 13. zvezek „Ljudske knjižnice“ v zalogi Katoliške bukvarene v Ljubljani. Knjiga stane 2 K 40 vin., krasno vezana pa 3 K 20 vin.

Iz celega sveta.

Zoper očesno utrujenost beremo v nekem listu prav preprosto zdravilo. K litru vode se naj primešata dve žlici dobrega žganja in malo soli; vse to se mora dobro premešati. In sedaj je treba samo še vsako jutro in večer obrisati oči s cunjico, ki se je napojila v tej mešanici. — Ako se obnese, je vsekakor zelo preprosto, ceno in koristno zdravilo za vse, ki velenko delajo ob umetni razsvetljavi.

Štrajk tatov. Iz Varšave poročajo: Na cestnih vogalih so pred kratkim ponoči nabili ondotni tatovi sledče oznanilo: „Mi, združeni tatovi varšavski, s tem javno naznajamo, da začnemo stavkati in da se odpovemo svojemu rokodelstvu. Policia se je dosedaj zadovoljevala s polovicno našega plena, zdaj pa zahaja 75 odstotkov, tako, da nam ostane od vsakega ukradenega rubla samo borih 25 kopejk. Če ostane polica pri svoji zahtevi, tedaj smo prisiljeni, opustiti svoje rokodelstvo, ker ne moremo pod takimi pogoji pošteno živeti.“ Policia išče povzročitelje tega špasa, ki jasno obsojajo podkupljivost varšavske policije.

Kako čitaj časopise? Važnejše članke počasi in s premislekom prebiraj! Članke in poročila, o katerih meniš, da bi ti kdaj kakor tvarina za predavanja mogli služiti, izstrizi in shrani v posebnem zavoju, da jih lahko najdeš, ko jih boš rabil. Ni pa dovolj, da preberes časopis, treba je, da se s svojimi tovariši tudi razgovarja o vsebinski posameznih člankov. Tak razgovor je zelo koristen, kajti pri tem se človek izvežba, da si upa brez strahu v manjših družbah nastopati kakor govornik. Za društva je posebno važno, da na tak način izvežba svoje člane. Osebna agitacija ni skoraj tako potrebna, kakor pri društvi, posebno v onih društvih, ki zbirajo pod svojim okriljem tudi mladino. Osebno pa bo agitiral uspešno letisti, ki je v tem izvežban in zna na napade nasprotinov datih povoljen odgovor. Potreben pouk v tem pa podaja čitanje časopisov in priprostih spisov.

Operacije v starih časih. V starih časih, ko so ranocelnički neradi odstranjevali človeku bolne ude, pač ne moremo pojmiti, kako grozno surovo so postopali. Bil je že napreddek, da so po odvzetju kakega uda, da bi ustavili kri, vtaknili operiran ud v vrelo olje.

Ko je markiz Deklo trpel na tolščici, so mu okoli leta 1190 zdravniki kar prezeli trebuh. Seveda je bil na ta način za vedno osvobojen vseh bolečin. Avstrijski vojvoda Leopold je dne 26. decembra 1194 padel na neki vitežki bojni igri s konja in si ob padcu tako nesrečno zlomil goleno, da so košček kosti visoko moleli iz kože. Zdravniki so ga obvezali, niso si pa upali mu odrezati noge. Tedaj je vojvoda sam položil sekiro na ranjeno nogo, in njegov komornik je moral trikrat udariti s kladivom po sekiri, tako, da je noga odletela proč. Seveda je umrl tudi ta ranjene. Še 200 let pozneje niso postopali ranocelnički nič mileje. Ko je nadvojvoda Albrecht, pozneji cesar, menil, da je zastrupljen, so ga zdravniki obesili tako, da mu je visela glava navzdol in so mu iztaknili eno oko, da je „iztekel strup“. — Ako so postopali ranocelnički tako s kralji in cesarji, kako so postopali šele z navadnim ljudstvom.

Koliko velja žena? Neki ameriški ženski list je priobčil cene, za katere je mogoče dobiti pri različnih divjih rodovih ženo. Najdražje so žene pri Kafirih. Kajti pri njih velja žena od ene do deset govedi, kakršna je pač ženska. Na Kamčatki žena že ni toliko vredna; dobi se jo lahko za par severnih jelenov. Čudna je cena žene pri turkestanskih Tatarjih. Tamkaj se mora plačati za ženo toliko masla, kolikor tehta žena. Poceni pa so v Ugandi, kjer se more dobiti ženo za nekoliko patronov ali pa za škatljivo igel. Govoto najcenejše pa so žene v avstralskih pragozdih, kjer se jih more dobiti za škatljivo vžigalic.

Draginja na Ruskem. Zasebna komisija, ki je poverjeno proučevanje razlogov, radi katerih čim bolj narašča v Rusiji draginja, je ugotovila, da so se v zadnjem desetletju podražile vse potrebščine za celih 18%. Cene mesa n. pr. so od leta 1890 poskočile za 50 do 60 odstotkov. Glavni razlogi tej draginje so: propadanje živinoreje, podraženje krme, naraščajoča potreba mesa, karteli zlagateljev mesa itd. Cene mesu so narasle za 20%, cena soli za 4 do 6 kopejk po pudu.

Zene proti pijanstvu. Odposlanstvo čavljentih članic zveze mažarskih gospodinjskih društev se je predstavilo pred dnevi ogrskemu ministrskemu predsedniku grofu Khuenu in mu sporočilo prošnjo zveze. Voditeljica odposlanstva je prosila ministrskega predsednika, naj odredi, da se nedeljski počitki od sobote popoldne do pondeljka zjutraj raztegne tudi na žganjarne in gostilne. Pripomnila je, da je odposlanstvo že šestič z isto prošnjo pri vladu, naj pomaga, da se omeji pijanje. Delo gospodinjskih društev pa bo ostalo brezuspešno, ako ga vlada odločno ne podpira. Orisala je žalostno sliko, ki se nudi na budimpeščanskih ulicah od sobote popoldne do pondeljka zjutraj. Ministrski predsednik je odgovoril, da je prošnja polnoma upravičena ter da vlada sama stremi po tem, da se omeji pijanje. Obenem je prosil odposlanstvo, naj zveza gospodinjskih društev nadaljuje svoje delo proti alkoholu ter naj uporablja vsa sredstva, ki so mogoča.

Poročilo o živinskem sejmu v Gradcu dne 15. dec. 1910.

Na sejmu se bilo 264 volov, 76 bikov, 9 krav in 4 teleta. Prodajali so se dobro rejeni voli od 92 do 104 K, srednje debeli voli od 82 do 94 K, suhi od 76 do 80 K, dobro rejeni krave od 70 do 80 K, srednje debeli od 56 do 68 K, subi krave od 46 do 54 K, biki od 76 do 94 K.

Poročilo o živinskem sejmu na Dunaju dne 17. decembra 1910.

Na sejmu se je prinalo 1588 komadov goveje živine in sicer 13'9 komadov rejene žvine, 82 komadov pašne živine in 3'7 komadov slabe živine. Prodajali so se dobro rejene voli od 74 do 88 K, biki od 80 do 107 K za 100 kg žive teže.

Svinjski se em na Dunaju dne 17. dec. 1910.

Naznajenih je bilo 18120 svinj, pr gusal se je pa ob začetku sejma samo 5/85 prašičev in 6/06 debelih svinj, skupaj 12101 svinja. Piscavale so se dobro rejene svinje od 1 K 40 vin. do 1 K 42 vin., srednje svinje od 1 K 82 vin. do 1 K 86 vin., lahke vrste po 1 K 22 vin. do 1 K 80 vin. za 1 kg žive teže.

Najnovejše novice.

Preč. gg. župnike nujno prosi tiskarna sv. Cirila, da blagovolijo takoj naročiti potrebne spovedne listke, ker pozneje vsled mnogoštevilnih naročil v par dneh ni lahko mogoče vsem gospodom naenkrat ustreči.

Smrtna kosa. Anton Muhič, šestošolec mariborske gimnazije, je v pondeljek dne 19. t. m. ob 7. ur zjutraj umrl. Pogreb se je vršil v sredo. — Ranjki je bil doma pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Že 3 mesece je bolehal in je bil letošnje šolsko leto ves čas doma. N. v. m. p.!

Iz pošte. Poštni adjunkt Albin Lichtenegger v Gradiču je imenovan za poštarja prvega plačilnega razreda v Braslovčah.

Nov brzojavni urad. V Ivanjkovih pri Ormožu so dne 20. t. m. otvorili nov brzojavni urad ter ga izročili prometu.

Listino **Prepozno za to številko.** Celje, Sv. Tomaž pri Ormožu: Prepozno za to številko. — Dr. Smilje, Ročica, Globoko, Št. Vd pri Grobelnam: Tokrat ni bilo mogoče, Očitavimo prihodnjé. Vorb: S. je odpisalo premetu dopisniku, da nam odgovori. — Zdole: Preosebno in žaljivo.

Pridobivajte nove naročnike!

E. Ilichu,

V najem

se odda pod jako ugodnimi pogoji kmečko posestvo na Zg. Ponikvi pri Žalcu. Pojasnila daje pisarna dr. Karlovčeka v Celju. 971

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel

brivnico

v Tegetthoffovi cesti št. 22 v hiši dr. Kaca.

Opozorjam, da je moja brivnica edino slovensko podjetje te vrste v Mariboru. Potrudil se bom vedno, da bom občinstvu vsestransko vstregel, zato se priporočam vsem narodnim krogom.

Juro Gredlič,
brivec.

Svoji k svojim!

Kupci, pozor!

Uljadev naznanjam tem, da so na razpolago tukaj ob meji vsakovrstna dobičkovsna posestva, pri katerih blage volje brezplačno posredujem, le pismenim vprašanjem se prosi znamko za odgovor. Josip Sernek, pos. sin v Gradiški, p. Pesnica. 967

Prodaja se lepo posestvo, v središču zraven cerkve in tiki glavne teste. Vse njiye so v ravni in v dobr. m. stanu. Obstoji iz treh kozolcev in nsl sto sadnih dreves, starih lepo obraščenih gozdov. Ker sta pri posestvu dve hiši in storaž preveč njiv za enega posestnika, prodam tudi na dvoje po želji kupca. Več pove J. Jeadič, posestnik v Loki pri Zidanem mostu. 968

Sprejme se pošten, zanesljiv in močen hlapec. Kje pove upravitvo. 969

Za božič in novo leto

pripravlja trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Goričar & Leskovšek, Celje.

Svilni, barvani in krep papir v vseh barvah, pedobice za jaslice, na-rejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetljice, žico itd.

Dopisnice za božič in novo leto

v največji izberi po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetljice. Kasete, albumi za poezije, slike in dopisnice v veliki izbiri.

Zahvala.

Vsem udeležnikom, ki so povodom prerane smrti mojega soproga, gospoda

Ivana Spritzei,

nadučitelj in posestnik,

16. t. m. v izredno velikem številu spremili na zadnji poti, oz. izrazili nam zaostalim žaluočim svoje tolažilno sočutje ob nepopisni izgubi, izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Posebno zahvalo pa izrekamo preč. g. P. kapucinu Benkotu Čirič, za ganjivo slovo v cerkvi in velečenjenemu gosp. nadučitelju A. Požegarju, za ganjiv govor v cerkvi in odprttem grobu. Nadalje nam je sveta dolžnost, zahvaliti se častiti duhovščini za slovesen sprevod, gosp. Jožefu Čonč, učitelju in pevovodju kakor tudi vsem jareninskim pevcom in pevkam za krasni „requiem“, velečenjenemu učiteljstvu za milodoneče žalostinke doma in na grobu, vsem blagim dariteljem krasnih vencev, vsem ljubim sorodnikom, dragim prijateljem in znancem od blizu in daleč in nežni šolski mladini za izkazano zadajo čast.

964

Žaluječa rodbina.

6 belih

rjuh zelo debele in po 2 metra 14 kron po 2 $\frac{1}{4}$ m po 16 K, iz domačega lanenega platna po 2 m 18 K, po 2 $\frac{1}{4}$ m 20 K razpošilja franko narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

Lepo posestvo, nova zidana hiša v dobrem stanu, pod, govejti in svinjski hlevi, dobro obdelana zemlja, lepi sadonosniki, se po ceni zaradi preslitve proda in so tudi latka plačila po dogovoru. Kdo želi kupiti, naj se pogodi pri Jožefu Oset, Platinovec pri Grobelnem št. 21.

928

Pozor kupci. Na prodaj je posesto obstoječe iz zidane hiše s 3 sobami, zidane kleti, zidana živinska hleva za 8 glav živine, kozolca, p. da, svinjskega hleva za 8 svinj, 4 njiv, 1 travnika, 2 vrtov in lepega prostora ob glavni cesti, prapravega za vsako stavbo. Cena 6000 K. Potrebno samo 1800 K; drugo ostane lahko vrnjeno. Več se izve pri Jožefu Bud in Kozjem Janezu Leskošek, pos. in gospodarskih v Rajhenburgu in Jeri Golob, pos. v Spod. Brezovem pri Blanci, okraj Sevnica. 950

Srbina vrlava, 35 let star, na novem postopju, blizu železnice, želi pridržna kamnoseka z naseljem premoženjem omožiti. Naslov se pres. pod „dobro srce“ na upravi.

959

18 de 20 let star, pridna, mirna skromna deklica, ki zna nekaj štiristi in ima 2 storitev itd. na deželo, se sprejme kot sbarci s 1. januarjem. Plača po dogovoru. Vpraša se pri gosp. Karolini Šarišnik v Majšpergu pri Ptujski g. i. 951

Pesivo, obstoječe iz 9 oralov zemljišča, 2 oralova sta sadonosnika 3 oralne senokoče, 4 oralne njive. Od pesivo se postaja četrte ure oddajo. Hišno poslovanje je krito z opeko. Cena 7000 K vrnjenega ostane 400 K. Naslov v upravitvitu. 947

Hiša, obstoječa iz 4 sob, 3 kuhinje, gospodarsko poslopje, 1 oral zemljišča, se po ugledi ceni proda. Četrte ure od mesta. Vrata se v pekariji gosp. Juliane Kocbek, Trdška cesta 11, Magdalensko predmestje, Maribor. 948

947

Bencin motor 5-6 HP, rabljen, pa kakor nov popravljen, se z jamstvom in vsemi pripadnimi proda. Vpraša se pri g. Ernst u Eyert, strojno ključavnica, Maribor, Schlachthofgasse. 954

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri 47 oralov in je vse skupaj, obstoječe iz 18 oralov gozdov, 7 oralov lepega sadonosnika, lepe rodotinice njive, lep vinograd, kjer se pridelava nad 60 litrovajkov vin, nadalje 7 oralov travnikov s tremi košnjami na leto, 2 vrti za zelenjavno, potem je 7 poslopov, vse lepo v zidano in z opeko krito, je ena s spodarsko hišo s 3 sobami, kuhinjo in čumato, potem zopereno govpodarsko poslopje, kjer je zraven shramba za žito, spodaj 2 kleti in zraven stiskalnica, veliki govejti in konjski hlevi vse obokano, lepi, veliki svinjski hlevi, zraven dvornica, lepa vinčarska hiša, zraven velika stiskalnica, spodaj velika klet. Potem je velika enonačadstropna vila z 8 lepimi sobami in ena kuhinja, jedilna shramba, zraven vile milin, ki nese na leto najmanj 1600 K in zraven se lahko veliko svinj redi, en veliki kozolec na zidu.

955

Lepe dobička poslovne posestvo, ki meri

Štefan Kaufmann
trgovina z železnino
23 - Hrastovinska
priporoča
štediteljike
in vsakovrstno posodo.

Štampilje
iz kavčka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Naslov za
brzozave
Brikettid-
Dunaj.

Si je mahoma
prihorila prvo mesto.
Najidealnejša
luč doma.

Telefon št.
4236.

Za nastavo v stanovališčih radi posebne varnosti oblastveno dovoljeno. Za razsvetljavo vseke vrste od 1 do 30 plamenov najcenejši sistem, ki se je tudi najboljše izkazal. Zahtevajte prospekt zastonj.

Generalni
zastop Zinauer & Co.
Sv. Jakob v Slov. gor.

Brzoparilniki za krmo ,ALFA' so najbolji!

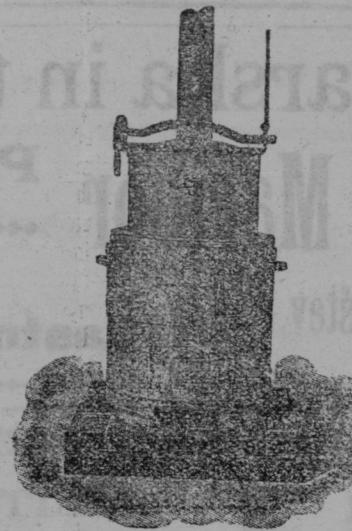
**Velika prihranitev na času,
na kurivu in najboljša krma**

930 to so največje prednosti istega.

Zahtevajte cenike!

Dopisuje se slovensko!

Delniška družba ALFA SEPARATOR Dunaj XII.

Našim gospodinjam
priporočamo

le edino Pfeifer-jevo
milo, ker le to na-
pravi brez truda snež-
no belo perilo!
Pazite na vtip Pfei-
fer in znamko :::::
tiger

926

Fr. Korošec,

: trgovina z železom in :
špecerijo v Gor. Radgoni

769

Priporoča na nove vpeljano svojo veliko zalogo
vzakovrstnega železja, kakor tudi okove za poslopja,
oročja, kotle, peči, ščedilnike, kuhinjsko posodo,
premog, kovačko oglje, koks, teer, karbonium,
firnis, salonski petrolej na debelo in drobno, vsake
vrste barve suhe in oljnate. Posebno pa priporoča
za sedanji čas, veliko izbiro železne pozlačene kri-
že vsake kakovosti in velikosti z zlatimi napisimi
vred in s kamenitimi podstavkami po nizki ceni.

**Argentinsko
meso**

za 80 vinarjev eno kilo

pač ne boste nikdar dobili; vsled tega kupujte
za Božične praznike, dokler je še dobiti, pšenično
moko št. 00 po kilu za 36 h, lepa krušna moka
po 22, 24 in 26 h, kako lepi riž po 32 h, sladkor
v šeku po 76 h, ravno tako rozine, cibere, vinske
jagode in vso špecerijsko blago, ki se dobi vedno
sveže pri

936

Ivan Sirk, Maribor
Glavni trg (rotovž).

Mezdno in mitniško zmletev

kakor tudi zamenjavo vseh vrst žita oskrbuje
: najhitreje in najcenejše ugodni valjni mihi :

v Rušah pri Mariboru.

Posojilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

reg. zadruga z neom. zavez.,
naznanja, da ne bo uradovala od 17. decembra 1910 do 7.
januarja 1911 radi sestavljanja letnega računa.
Od 7. januarja 1911 naprej bo zopet uradovala vsak dan
od 8. do 9. ure dopoldne, po petkih pa od 9. do 12. ure
dopoldne.

935 Načelstvo.

Naznanilo.

Vinogradnikom naznanjam, da imam cepljene trte na
predaj mosler-silvaner, burgunder-beli, mnškat V. rizling,
rulander, portogizer, kapčina, žlabtnina, beli in rudeči
traminec, ranfol, vse na riparijo-portalisi cepljeno. Cepljene
trte stanejo 100 komadov 14 kron. Korenjaki 100 komadov
3 krone. Naročila se sprejemajo, dokler je še kaj
v zalogi.

Janez Verbnjak,

posestnik in trtar, Breg pri Ptuju.

Kaj pomaga dobra kuha,
če si bolnega trebula!
Na želodcu ni bolan
Ta, ki viva

Najboljše krepčilo želodca,
Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 240.
Kabinetna kakovost , , 480.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Z mojo 240
!! umetno moštovo esenco !!

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi sod
izvrstne, obstojne in zdrave domače pijače.

Cena 1 steklenici za 150 litrov 4 krone.

Dobi se samo

v drožeriji Maksa Wolfram,
Maribor, Gor. Gospška ulica.

Svetovno mojstrstvo 783

v industriji ur končno osvojeno.

V sled prezentja edina proda je sem v stanu za sam
K 490 ponaditi elegantno posebno ploščato ameri-
kar. duble zlato švic zlepno aro. Ista ima 36 ur
idoč anker kolešje s premirano znamko "Species" in
je električnim potom prevlečena s prisnim zlatom
Jamstvo za točen tek 4 leta. 1 komad K 490 2 ko-
mada K 980 Vsaki ur se pride zastonj fino pozla-
čena verižica. Brez risika, ker je dovoljena zamenja
va oz se denar vrne. E. Holzer, Krakev, Stradom 18/107

**Edina slovenska kislava voda,
Tolstovrška slatina**

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi
planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katare v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želoden-
krč, zaprtje, belezni v ledvičah in mehurju ter pospešni-
tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravila
temveč je tudi osvežujoča

namizna kislava voda.

Odkrivana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896
in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošts
Gustav, Korošec, kjer se dobe tudi ceniki in prospekti

Del čistih dnehodkov gre v narodne namene

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško
slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino sloven-
sko kislavo vodo.

Prva češka sploš. del-
niška družba
za za-
varovanje na življenje

v Pragi

je edini slovanski delniški zavod, ki ima dokazano naj-
nižje cene in najboljše zavarov. pogoje ter je zares v
narodnih rokah. — Pojasnila o zavarovanju daje brez-
plačno: G. Fran Rakovič, urednik v Mariboru, Koroška
cesta 5.

53

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana združga z neomejeno zavezo

v lastni hiši: „Hotel pri belem volu“ (Terschek), Graška ulica 9, I. nadstropje

HOTEL
„Pri belem volu“
 priporoča
 svojo veliko gostilno
 * * *
 30 sob za tujce po tako nizkih cenah
 * * *
 fljakerijo v hiši
 * * *
 Dobra in točna postrežba.

obrestuje

hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez vsakega odbitka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge in jih obrestuje nepretrgoma. Sprejema vloge tudi na tekuči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

V svrhu varčevanja v matih zneskih daje vložnikom

domače nabiralnike

na dom zastonj, če vložijo prvakrat najmanj 4 K.

posojuje

na vključiča po 5% do $5\frac{1}{2}\%$, ter na zastavo vrednostnih papirjev in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Dolgove pri drugih zavodih ali osebah prevzame v svojo last proti povrnitvi malenkostnih gotovih stroškov. Prošnje in listine za vključbo dela brezplačno, stranka plača le koleke.

Za vplačila po pošti se dajejo zastonj pošt. hranilnične položnice.
Uradni dan: vsak torek in petek dopoldne

Varčevanja in prenosa se sklepajo šest dni pred vključitvijo, dovoljno od 8.—12. ter od 3.—6.

Največja mizarska in tapetarska trgovina

Karol Wesiak - Maribor

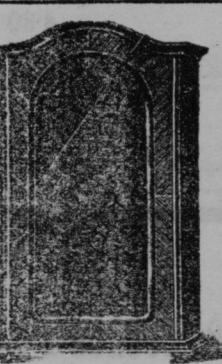
Tegethofova ulica štev. 19.

Pohištva in posteljne oprave

..... po najnižjih cenah.

Cenik in proračun zastonj.

Lastna mizarska in tap. delavnica

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivega perja, poljenega K 2—, pol belega K 2:30, belega K 4—, priza perje mehkega kakor puha K 6—, vleprima oglašenega najboljše vrste K 8—, mehkega perja (puha) sivega K 6—, belega 10—, prsnega puha K 12— od 5 kg naprej 834 E poštne prosto.

Narejene postelje

iz gostaitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega inleta (aukings), pernic, velikost 170×116 cm z dvema zglavnicama, te dve 80×56 cm, zadost napoljenjem, novim, sivim, očiščenim, košatim in stanovitnim perjem K 16—, napol matxa K 20—, maha K 24—, perica same K 12—, 14—, 16—, zglavnica K 8—, 8:50, 4—, pernice 180 cm \times 140 cm velike K 15—, 18—, 20—, zglavnice 90 \times 70 ali 80 \times 60 cm, K 4:50, 5—, 5:50, blazine iz gradla 180 \times 116 cm K 18—, K 15— razpošilja po povzetju, zavojinam zastonj, od K 10— naprej poštne prosto.

Maks Berger v Dešenici štev. 1015, Šumava.

Kar ve ugaja, se zameni ali pošlje denar nazaj. Ceniki o blazinah, odeljah, prevlekah in drugem posteljnem blagu zastonj in poštne prosto.

Kaplice za želodčni krč: Stane ena steklenica samo 50 vinarjev.

Žganje preti trganju: Prav dobro mazilo pri prehlajenju v zglobih in udih. Cena 1 K.

F. PRULL:

mestna lekarna pri c. kr. urte

MARIBOR, Glavni trg štev. 15.

Serravalovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlična in častni diplom k zlati kolajni. Krepilno sredstvo za slabotne, malekrvne in rekonvalescente. Povzroča voljo do jedi, utruje živce in popravi kri. Izborni okus. Nad 7000 zdravilskih spričeval.

I. Serravalle, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcola.

Kupi se v tekarnah v steklenicah po pol 1 K E 2:60 in po 445 1 1/4 K 4:80.

Proda se

lepa hiša ob deželnini cesti in železnici na Štajerskem, z velikim sadečim vrtom, gostilno in malo trgovino, katera se lahko razširi, ker ni eno uro na okolu nobene prodajalne.

Dalje:

manjša hiša

z gospodarskimi poslopji in nad 100 oralov rodovitega zemljišča, skupno ali v manjših delih. Plačilni pogoji ugodni. Več pove Josip Božič, posestnik, Stope pri Sevnici. 962

Izjava.

Izjavljam, da so tiste besede, katere se n izrazil zo per Jožeta Osojnik v Trebelah, neresnične.

Sv. Peter pod Sv. gorami, dan 18. decembra 1910.

Franc Božiček.

Z gotovim uspehom

se za skrbno varovanje vsake rane uporablja Praško domače rezilo

že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in boleznine, hlađi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti pradplaciu K 2:16 se pošljejo 4 pušice, za K 7— pa 10 pušic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrške monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, cene in varstvena znakova. Pristno je po 70 vinarjev.

Glavna zaloge

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj

lekarna „PRI ČRNEM DRLU“

PRAGA, Mala straná, vogal Nerudove ulice št. 203.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.

250

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana združga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na zadne po $4\frac{1}{2}\%$, proti 3 mesečni odpovedi po $4\frac{1}{2}\%$. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. januaria vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštne hranilne položnice na razpolago (ček konta 87.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posejila se dajejo

le članom in sicer: na vključičo proti pupilarni varnosti po $4\frac{1}{2}\%$, na vključičo sploh po 5% , na vključičo in poročivo po $5\frac{1}{2}\%$, in na osebni kredit po 6% . Nadalje izposejuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 krov. — Prošnje za vključičo dela posojilnika brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako nedeljo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenči praznike. — V uradnih urah se sprejemajo in izplačujejo denar.

Pojasnila se dajejo

in prekje sprejemajo vsak delavnik od 8—12. dopoldne in od 2—5. dopoldne.

BOŽIČNA

|| * || 1910 || * ||

PRILOGA

|| * || 1910 || * ||

Na sveto noč.

K polnočnicam ljudje hitijo:
Rodil se je Gospod nebes;
zvonovi čuj, krasno zvonijo,
svetu naznajajo čudes.

Srce sleherno mir objema,
obdaja čut ga blagodet;
pričkal čas se je rešenja,
ki čakal nanj rod dolgo let ...

Oj z mano, z mano vrsta cela,
to sveto noč tja v božji hram,
pred jaslicami na kolena
padimo in molimo tam:

Na betlehemske ko planjav
nekoč se razsvetilo je,
se Bogu slava na višavi
in mir ljudem, glasilo je,

naj zadoni to petje znova,
ki rodu našemu veljaj,
in mukotrpnu tlačanu
svobode zvezda zasijaj!

En sam pogled na nas klečeče,
en sam miglaj, rodom Gospod,
in dvigne se iz spon tlačanstva,
svoboden, čil, slovenski rod!

Starogorski.

Sveta božična noč.

(Spisal Ivan Kavanski).

Nebo je bilo prepreženo z oblaki in mrzel sever pihal je čez okolico ter se igral z majhnimi snežinkami, ki so padače polagoma na zemljo. Noč je razgrinjala svoja krila čez mesto, in mestni hlapci vžigali so luči po ulicah. Nebroj luči je razsvetljevalo hiše. Staro in mlado bilo je v toplih hišah in se razveseljevalo okrog okrašenih božičnih drevesec in božičnih jaslic. Vse se je veselilo svete božične noči, in iz tisočerih src kipela je molitev proti nebu: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na vesolni zemlji!“

Ali je bilo res vse veselo?

Ne. Neusmiljenia žena, žalost, ni imela niti noč počitka. Poglejmo v Dravsko ulico štev. 27 v podstrešno sobico. Že oprava je pričala, da morajo biti prebivalci ubogi, in da je tukaj nastanjena beda in žalost. V majhno pečko polagala je deklica drva, katera je kupila za zadnje vinarje. Bila je lepa devojka, in solze v očeh delale so jo še bolj dražestno. V majhni postelji ležal je fantič, star kaka štiri leta, in na obrazu se mu je videlo, da ga tlači bolezen.

„Milica, ali pridejo kmalu mama?“ vpraša z rahlim glasom sestro.

„Če boš priden, Franček, kmalu;“ mu ta odgovori, nasloni se na posteljo in zaihti.

„Kaj ne, da prineseo okinčano smreko, jaslice in tudi darilo?! Tudi štrukle nam spečejo, kaj ne?“

„Da, da!“ mu odgovori Milica in neštevilo solz udere se jej po lepem licu. „Revček ne boš jih videl nikdar.“

„Oh kako je bilo lani in kako pa je sedaj!“ vzdihne deklica in se zamisli v prijetne prejšnje čase.

V sosednjem mestu v Gosposki ulici imeli so njeni starši trgovino v lastni hiši, ki je dobro uspevala. Pa ker je bila trgovina narodna, začeli so delati nemški in nemškutarski trgovci konkurenco ter s tem prizadiali narodni obitelji mnogo škode. Pa to bi ne bilo veliko, ko bi se oče ne zapletel v veliko pravdo, ki se je vlekla že več let. Edini, ki je svaril očeta pred to pravdo, bil je Ferdinand Potočnik, sin narodnega trgovca z manufakturnim blagom. Ferdinand in Milica sta se kaj rada videla, in po mestu se je govorilo, da bosta kmalu najbolj krasen par, kar kdo pomni. Ni čuda, da so se za Milico ozirale marsikatere oči, pa ona se za to ni zmenila.

Bilo je nekega lepega jutra. Milica je imela ravno neke opravke v pisarni, ko nekdo potrka. „Notri,“ reče s prijetno donečim glasom.

Vstopi Ferdinand. Bil je videti pobit, a vendor veselo reče: „Bog te živi, Milica!“

„In tudi tebe, Ferdinand! Držiš pa se ravno tako, kakor bi sam jesih pil in snedel kisle kumare;“ se pošali dekle.

„Milica, to je vse zaradi tebe. Par dni še, in imel bom „sabllico“ prepasano in puškico nabasano“ ter bom šel nad Turke ž njo.“

„Beži, beži! Misliš da ti bom verjela?“

„Poglej!“ reče Ferdinand ter jej da listek v roke. Milica ostrmi. Na listku je bilo pisano, da mora biti v dveh dneh v Trstu.

„Ali mi ostaneš zvesta, Milica?“

„Do groba; in ti meni?“

„Tudi! — To prisegam.

Drugi dan spremjal je Milica Ferdinanda na kolodvor, in marsikatero oko ju je zavidljivo gledalo. Na prsih imel je Ferdinand lep šopek iz rož in rožmarina, ki mu ga je Milica pripela v slovo. Na kolodvoru stisnila sta si roke, in iz prsi izvil se jima je vzdih: „Znabiti se vidiva zadnjikrat.“

Vlak prihiti in se ustavi. „Z Bogom!“ reče Ferdinand.

„Z Bogom!“ mu odgovori Milica.

Minevali so dnevi. Milica je dobivala redno pisma iz bojišča. Pisal jej je vedno Ferdinand, kako mu je šlo in da so mu sovražne krogle zmiraj prizanesle. Bil je povzdignjen za nadporočnika. Milica mu je redno odgovarjala. Pa naenkrat so pisma zaostala in s strahom je pričakovala Milica žalostne vesti.

Minil je cel mesec. Miličin oče je dobil pismo, da bo v glavnem mestu sklepna obravnava. Z velikim strahom se je odpeljal. Zvečer po obravnavi sta ga čakali Milica in mati, pa z vlakom, s katerim je menil priti, ga ni bilo, in tudi z drugim ne. Drugo jutro pride pismo na Milico. Bilo je iz Bosne. Zapečateno je bilo s črnim pečatom. Milica ga s strahom odpre in hitro preleti z očmi vrstice. Prebledi; pismo je pade iz rok. V pismu je stalno zapisano.

„Predraga prijateljica!

V kratkih besedah, zaradi pomanjkanja časa
Vam naznam žalostno vest, da je zadela krogla
Ferdinanda pri naskoku na Travnik. Zgrudil se je
ravno poleg mene na tla. Ali je obležal nezavesten
ali mrtev, ne znam. Izrekam sožalje!

i'ozdravljam Vas in domače!

Ivan P..., kadet.

Ko se Milica vzdirami, ni vedela, ali se jej je sanjalo, ali je bila resnica. Šele, ko je še enkrat prebrala pismo, vedela je, da hiso bile sanje. Nasloni se na mizico in joka kakor mali otrok. Ko se nekoliko izjoka, gre v pisarno. Pri mizi je sedela mati in ihela. Milica zatre žalost in se dela, kakor bi se nič ne zgodilo. Skoči k materi in vpraša za vzrok žalosti. Ta jej da pismo. V njem je bilo zapisano:

„Draga žena in otroka!

Izgubljeni smo. Pravdo sem izgubil in konkurz je neizogiven. Ne kolnite me, temveč molite za mene!

Nesrečni mož, oziroma oče.“

Vsak si lahko misli, da je tudi ta drugi udarec hudo zadel Milico, pa vendor je še tolažila mater. Pa kjer gre dvakrat, pride tudi v tretjič, pravi pregovor. In ta se je tukaj uresničil. Nekdo potrka na vrata. Milica in mati si obrišete solze in rahel glas: „no-

ter!“ se sliši. V pisarno vstopi poštni pot in prinese brzojav. Pokloni se in zopet odide. Bilo je zapisano:

„Danes zjutraj ob 7. uri se je trgovec Franc B... ustretil. Revežu se je zmešalo vsled izgubljene pravde: Truplo leži v mrtvašnici.“

Ko mati sliši te besede, pade raz stol na tla, Milica pa bolestno zakriči. Uslužbenci, ki so slišali ta klic, prihite in spravijo ženo v postelj.

Že drugi dan je bila trgovina zapečatena in čez mesec dni s hišo vred prodana. Materi je ostala le majhna sveta denarje. Preselila se je v sosednje mesto in vzela v najem eno podstrešno sobo. Mater je ta udarec tako zadel, da je nevarno zbolela. Hčerka jej je skrbno stregla. Približeval se je sveti večer, a mati ga ni učakala, umrla je dva dni prej.

Kdo more popisati žalost hčerke ob tem udarcu. Pa močno srce vse prenese. Edina tolažba bil je 4letni bratec Franček. Pa tudi ta je bil bolan. Njemu se je vedno dozdevalo, da se mati še povrne. Zadnje denarje je izdala za pogreb, zdravila za Frančeka in drva, da bi na sam sveti večer ne zmrzovala. In kaj pa sedaj?

„Milica!“ reče Franček s slabim glasom.

Deklica se predrami. „Kaj je Franček?“ reče bolestno.

„Lačen sem.“

„Le potrpi!“ reče Milica in si misli, kako bi mogla kupiti kaj hrane, kajti tudi ona razen skorjice kruha ni zavžila ničesar ta dan. Imela je dragoceno zlato uro, spomin na očeta. Na to se spomni. Pa da bi prodala zadnji spomin, zdela se fej je strašno. Slišala je o nekem trgovcu, ki je rad pomagal siromškom v sili. Temu je sklenila zastaviti to uro, in če se jej posreči dobiti kje kako službo, jo takoj reši. „Tih bo bodi Franček ta čas, jaz sama grem kaj kupit,“ reče, se zavije v plašč in odhiti po ulicah proti omenjeni trgovini. Ljudje so zvedavo gledali za njo in ugibali, zakaj še hodi ta krasotica v tako mrzlem večeru na ulici.

Trgovcu je potrežila svojo bol in mu ponudila uro v zastavo. Trgovec jo je motril nekaj časa, potem pa dejal z rahlim glasom: „Le hrani si to uro, jaz ti drugače zaupam. Poznam te, da si poštena gospica, in za potrebo ti posodim to malenkost: Odpre listnico ter je izroči petdesetak. Po novem letu potrebujem eno prodajalko in takrat si mi dobro došla. Da ješ še božično drevesce, jaslice in raznih okraskov ter je vošči vesel Božič. S solznimi očmi se mu je Milica zahvalila, nakupila potrebnih reči ter odhilita proti domu. Trgovec je bil nekdaj kot uslužbenec pri njenem očetu, kateri mu je mnogo dobrega storil. Pa tega blagi mož ni hotel razodeti.

Prišedši domov, skuhalo je Milica kave, katero je Franček veselo zavžil. Na njegovo veliko veselje postavila je božično drevo in jaslice.

„Kje pa so mati, bi se oni tudi veselili?“ vpraša Franček.

„Oni so daleč, daleč. Če boš priden, prideš enkrat k njim.“

Sam od cerkve se zasliši srebrn glas zvonov, Milica poklepkne in vroča molitev kipi iz njenega sr-

ca proti nebu. Franček pa med tem sladko zaspal. Dolo je še molila, predno se je vlegla v posteljo ter je tudi ona mirno zaspala.

* * *

Napočilo je mrzlo jutro svetega dne. Verniki so žiteli po mestnih ulicah v cerkev. Mimo njih je hitel mlad častnik. Na trgu jo je mahnil proti Dravski ulici. Prišedši do štev. 24, vprasha neko osebo, če stanuje Milica B... v tem poslopju.

„Da, v podstrešni sobi.“ mu ta odgovori.

Urnih korakov preletel je častnik stopnice in stal je pred vratimi. Potrka na rahlo — nič — močenje — zopet nobenega glasu. Zato kar odpre vrata in vstopi v sobico. Vshajajoče solnce svetilo je ravno skozi okno v sobico, da je bilo videti zelo veličastno. Obraza Frančeka in Milice svetila sta se od solnca, da častnik ni vedel, ali gleda zemeljska bitja ali pa angelca. Srce mu začne burno utripati in kri se mu urno pretaka po žilah. Stopi bliže k postelji, nagnese nad delčičem obraz in rahlo zakliče:

„Milica!“

Milica se predrami in njena modra očesa ozreva se v častnikov obraz.

„Milica, ali me ne poznaš?“

„Ferdinand ti! Ali res, ali se mi blede?“

„Jaz ſe živ in pravi pred teboj.“

Milica in Ferdinand se objameta in solze veselja jima teko po licu.

„Pa sem izvedela, da te je ubila krogla.“

„Je me, pa sem zopet od smrti vstal. Ko smo oblegali mesto Travnik, podrla me je krogla, da sem nezavesten obležal. Šele v bolnišnici sem se zavedel. Prvo pismo, ki sem ga mogel pisati, pisal sem tebi. Pa nazaj dobim odgovor, da si izginila z materjo in bratom, da nihče ni vedel kam. Ko sem prišel domov, poizvedoval sem za teboj. Pa vse zastonj. Včeraj sem bral v dnevniku: „V mestu M... umrla je Marija B..., zapušča odraslo hčerko in 4letnega sinčka v veliki revi. — Nisem si mogel drugače misliti, kakor da ste to vi, in zarana danes peljal sem se z brzovlakom sem, da vaju potolažim in rešim velike bede.“

Tudi Milica je pripovedovala dogodek, ki pa so nam že znani. Ferdinandu so igrale solze sočutja v očeh.

Minule so hitro ure, in zvon mestne cerkve jih je opozoril, da je čas k sv. maši. Ferdinand in Milica hitela sta v cerkev, da se zahvalita Bogu za izkazane jima milosti.

Minulo je par mesecev. Po mestu P... peljale so se okinčane kočije s svatimi, peljala sta se Ferdinand in Milica k poroki. Veselje bralo se je svatom iz obrazov. Posebno vesel bil je starešina, miličin dobrotnik, trgovec iz mesta M... Ferdinand prevzel je trgovino in Milica mu je izvrstna gospodinja. Franceta sta dala v šolo in je sedaj imeniten gospod.

V božični noči.

(Črtice. — Spisal Starogorski.)

Mesto je bilo zavito v prozorno meglo, kakor nevesta v belo kopreno. Mestne luči so se videle v nji rdečkaste, kakor rubin.

Po ulicah je vrvelo ljudstvo, hitelo, se gnetlo in razgovarjalo. Izložbe so bile polne lepotičja in božičnih dreves; otroci so ostali pri oknih, odrasli postajali in se čudili. Med družinami so se napravljale jaslice, obdarovali otroci, res pravo veselje noči.

Tam v sobici v podstrešju sedi pri mizi revna družinica. Kdo bo njo obdaroval? Mati in dve hčerki sede pri mizi in zajemajo borno večerljico. Po jedi pomolijo in mati vzame v roko šivanje. Nekdaj je bilo drugače! Ali odkar je našel mož grob v dnu mrzle vode, ni nikogar, ki bi skrbel za nje, zapuščene sirote.

„Mama,“ de starejša hčerka. „Letošnji sveti večer je najrevnejši.“

Mati vzdihne in solza se ji pripolze iz oči in zdrkne počasi po licu na šivanje.

Edino upanje so stavile te sirote v sina Valentina. Izučil se je slikarstva in postal umetnik. S tem zavoja je zdrževala mati. Po dovršeni akademiji je šel v Rim, da dopolni svoje učenje. In sedaj je pisan, da se pripelje z ladjo „Pelikan“, da po dokončanih študijah skupaj praznujejo rojstvo Gospoda.

Oh, kako se je veselila revica tega snidenja, kako nestrpo pričakovali sestri dragega bratca. Pa pride poročilo: „Ladja „Pelikan“ je zadela ob pomorsko skalo in se je potopilo blago in ljudje.“

Bog nebeški! Tako upanja je izginilo pod vodo, v hladen grob. Ves ponos, ki ga je gojila revna družinica o dragem sinu in bratu, da se vrne iz večnega mesta, kot venčan umetnik, se je spremeni v trpko bolest. Ko mu mislijo seči v roko, ga obseti, pride mesto sina strašno poročilo.

Zena zakrije obraz pri spominu na to in tihio ihti.

„Ne jokaj, mama.“ de starejša hčerka. „Mogoče se je rešil.“

Zena vzdihne.

„Oh, Gospod Jezus! — Mogoče!... Zunaj je polno ljudi, srečne družine se veselijo svoje glorijske, mi pa plakamo. — Redil se je Gospod!“

In zena zdrkne na kolena in utopi svoje bolesti v molitev.

Kraj nje klečita otroka — — — — —

Po ulicah hiti mlad gospod s postrežekom. Gleda na številke hiš in krene v vežo.

„Tu notri!“

Oba hitita po stopnicah vedeni višje, do podstrešja. Pri vratih se vstavita. V sobi je vse tiko. Mlad gospod si skoraj ne upa potrktati.

„Kako se me bodo oveselili,“ pomisli.

Nato potrka.

„Prosto,“ veli glas.

Polmrak, ki je vladal v sobi, je delal vse nekako tajinstveno, da se je mladi gospod malone združil. Nato razprostre roke.

„M a m a , k a j s t o j i š ? ! J a z s e m , V a l e n t i n ! “

Krik začudenja in radosti se je pomešal v hipu in mati je objela sina, sestri objemali brata.

Cez nekaj časa šepne mati:

„Ti si, Valentín? — Da, ti si, dete moje! Slava Bogu na višavi. Reklo se je, da si utonil.“

„Nisem. A bil bi, če bi ne zamudil parnika.“

„Kako je prišlo, povej!“

Hitel sem na parnik. Mimogrede sem si še ogledal cerkev sv. Petra, ki stoji na tleh, kjer je apostol Gospoda, sv. Peter stal, in gledal po Rimu, ki se je valjal takrat v zadnjih zdihljajih poganstva in rekel: „Urbi et orbi“. In to me je zakasnilo, da sem zamudil ladjo. Ravno pred nosom mi je odplula. Silno sem se jezil, zakaj veselil sem se svodenja z vami in vedel, da me bodete težko pričakovali.

„Slava Bogu na višavah,“ je rekla mati, vsa srečna.

Ne vem, če je bil v kateri bogati hiši srečnejši sveti večer, kakor pri tej družinici. Na nebu so oznanjevale zvezde nebeško slavo, v sobici pri jaslicah in božičnem drevescu, katerega je prinesel Valentín, so se radovali mati in sestriči z Valentinom, in v srečih vseh je donec oni angleški pozdrav, katerega je zapel na jutrovem na planjavi blizu Betlehema angel pastirjem:

„Gloria in excelsis Deo et in terra pax.“

2. Mir Ijudem.

Sveta noč, blažena noč . . .

— — — — —

Skrivnostna živahnost se je kazala na ulicah in po hišah. Srca so utrivala v nekem tajinstvenem veselju. Okna hiš in pač so bila razsvetljena. V vsaki hiši, v vsaki družini, bodisi revni ali bogati, je bilo božično drevesce ozaljšano in razsvetljeno. Pod drevesom pa jaslice z božjim Detetom, živino in pastirji. Nad jaslicami je pa plaval angel, kakor takrat v oni noči pred devetnajststvem leti na betlehemske planjave, ko je oznani strmečim pastirjem: „Mir iudem...“ „Gloria in excelsis Deo...“

V prvem nadstrelju neke ulice se niso pragaže lučke na drevesu, dasi so bile pritrjene nanj. Pod skromnim drevescem je bila podoba s strojem za godbo. Zraven pa je spavalo v vožičku dete, mali sinek. Žena je bila mlada, a bleda. Na lepem licu je bila začrtana tuga, ki se je danes, na sveti večer, izrazila še globje. Ukvartjala se je z navijanjem podobe, da bi ji v tej omamljenosti in tišini svetega večera zaigrala melodijo pesmi:

„Sveta noč, blažena noč,
vse zdaj spi, je polno — —

— — — — —

Dasi se je trudila, pero se ni hotelo sprožiti, da bi gnalo gočbeni stroj. Tresla je podobo, vse zaman.

Od onega večera, ko jo je njen mož, nižji uradnik, užalil tako hudo, molči tudi podoba. V bridkosti, da ji je začel hoditi mož nepravna pota, je molčala dolgo, tih trpela. Ko ga je nekoč prosila, naj ji ne pravila muk, če ne že radi nje, naj vsaj zavoljo otroka ostaja doma, se je razsrdil in jo opsoval. Takrat je iskala tolažila v pesmi. Navila je stroj, a v razburjenosti ga je menila pokvarila. Pero se ni hotelo sprožiti in od tistihdot je molčala podoba. V srečnih, prejšnjih časih zakona je malone vsak večer, ko sta sedela tako skupaj, igrala podoba:

„Sveta noč, blažena noč...“

In pri tej mili melodiji jima je bilo, kakor bi bila v raju, kjer ni tuge, ne prepira, kjer je mir in ljubezen.

Vzdihnila je in obrisala solzo.

Njega še ni iz pisarne, niti danes, ko je sveti večer, se ne podviza k nji.

Nagnila se je čez speče dete ter mu zrla v obraz, katerega še ni razjedala skrb in tuga.

Grenko-ljubeznički smehljaj je zaplavil okrog ustnic matere, a mahoma izginil. Soprog je prišel domov.

Toliko, da se je ozrl na njo.

„Dolgo te ni bilo! Sveti večer je noč,“ je dejala žena ljubezničko in glas ji je nalahko drhtel, kot bi se bala, da ga užali.

„Ehi, kaj!... Človek ima različne posle in ne morem vedno pri tebi čepeti.“

Molča sta, z jokajočim srečem je postavila večerje predneni. Njene oči so postale vlažne.

Molčala sta.

„Nočoj imam opravek. Pred polnočjo me ne bo,“ je rekel suho.

„Moj Bog,“ je vzdihnila žena. „Še nočoj nimaš miru, ko ga ima vendar vsak, ko se veseli vsak, da je pri svojih.

Glas ji je šel na jok.

„Kaj se kujaš?... Strah te menda ne bo, če me ni.“

In odšel je.

„Opravek,“ je vskliknila ... „Varaš me, Rado.“

In mlada žena je zaplakala.

Sveti večer, ki je večer miru in sreče ... in ona je najnesrečnejša na tem svetu ... Prižgala je lučke, pokleknila in se naslonila na voziček, čez dete.

Ni molila, ni mislila nič. Oči so ji topo zrle v podobo, v drevesce ... Bila je kakor telo brez duha ... Polagoma so se ji strnile trepalnice, paide na oči in redno dihanje je kazalo, da je zaspala v svoji tugi. Mati in dete sta snivala, lučke so gorele.

Ustnice žene so se zganile.

„Oče naš, kateri si v nebesih.“

Molitev je splavala k drevescu, odtod dalje, vedno dalje ... Molila je v snu, védrega lica. Ali je molila zanj, ko so jo sanje pričarale v dobo, ko je bila dekle, ko jo je vzljubil, ko se je bala zanj? ... Vedno veseljši je bil njen obraz. Ali posluša srečna nevesta prvikrat godbo podarjene podobe:

„Sveta noč, blažena noč,
vse zdaj spi — — — — —

Morda, saj je pela to pesem najraje, jo čula najraje. „Oče naš, kateri si v nebesih ...“ Obraz se je žaril v odsevu lučk, žaril od sreče mladi materi, ko je ljubkovala s soprogom novorojenčka. V tej sreči je čutila, kakor bi se zganile veje božičnega drevesca, da so se ji ti pozlačeni orehi in drugi obeski približali in poljubljali dete in šepetal o njeni sreči ...

Vrata so se odprla. Soprog se je vrnil. Zagledal je ženo, slonečno čez dete, smehljajočo se v snu. Zagledal jo je. Lica so ji rdela, kakor na poročni dan, zdaj so se zganile ustnice, in tih šepet se je začul:

„Oče naš, kateri si v nebesih ...“

Zdržnil se je Rado. Molča je stal, in gledal spačajočo soproga. Po glavi pa so se mu podile misli.

„Ljubila te je, Rado ... in te ře ljubi ... Ti si jo žalil, zanemarjal ... Rado?... Kaj je s teboj?... Ali veš, kaj si ji obljudbil pred poroko ... ali veš, kaj si prisegel pred oljarjem?... Rado, sveti večer je, in ti si bežal od doma ...“

Angelja, ki te je ljubil, si zametaval, žalil ... Glej to dete, tvoje dete, njeno dete ... Ali tudi to sovražiš?... Ali, Rado, ne budi ju sedaj, ko sta srečna v sanjah, ker pri tebi nista ... Idi tja, Rado, kjer si bil ... Kaj gledaš, čemu ti je vlažno oko?... Rado?... Ti se hočeš poboljšati ... prositi odpuščanja?...“

„Oče naš, kateri si v nebesih ...“ so zopet šepnile ustnice.

In Rado je vzdihnil nehiote:

„... pridi k nam tvoje kraljestvo.“

Nato je objel spačajočo soproga, dvignil jo in poljubil.

Odprla je oči, pogledala ga.

„Rado ...“

Bil je to vsklik srca, jek duše, ki je drhtela v objemu onega, ki jo je ranil in ki ga je ljubila tako iskreno.

„Cirila ... moja Cirila!... Odpusti ...“

V tem pa se je nenadoma sprožilo pero v počobi in po na pol mračni sobi je zazvenela melodija pesmi:

„Sveta noč, blažena noč,
vse zdaj spi, je polno ...“

Rado in Cirila sta poslušala melodijo pesmi, sklonjena nad

Viač se je vstavil naglo, s sunkom in pokom. Zletel sem s sedeža v nasprotno steno in nazaj. Dremajoča sopotnika sta planila pokoneu, plašna, opotekajoča, padaje... Pogledal sem ven. Bil sem v zadnjem vozu vlaka. A tam spredaj so ležali vozovi prevrnjeni in zdrobljeni. Hlapon je ležal na strani, kakor ranjen, zmučen konj, pojemaže hropeč. Iz podtin je vstajal vzdih, krik in plač. Tam se je dvignilo iz njih, kakor senca...

Vlaka sta trčila skupaj.

Hitel sem reševal in pomagat.

V nekem kupeju nasprotnega vlaka, ki je ležal na progi, sem našel mlado domo in gospoda. Novoročenca vračajoča se iz ženitinskega potovanja. Gospod mi bil videti hudo poškodovan in se je na zraku kmalu zavedel. Dama pa je bila ranjena na glavi prav občutno in je imela tudi nevarne notranje poškodbe.

Ko se je gospod zavedel, je pogledal okrog sebe začudeno in obenem plašno.

"Marija," je zaklical rahlo.

Kakor mrzel dih je spreletelo mojo dušo to ime. Pogledal sem natančneje v bledi obraz dame.

"Moj Bog... ali je mogoče?"

Sklonil sem se k nji, obvezal rano in izvlekel steklenico z vinom in salmijkom.

"Marija," sem zašepetal s tako silo svoje duše, da je v resnici spregledala.

"Marija, ti je hudo?" je vprašal soprog, klečeč kraj nje.

Zamižala je iz zopet spregledala. Njen pogled je obvisel na meni. Vlil sem ji par kapljic vina v ustata. Začutil sem pri tem, kako je zdrhtelo njenoto telo.

"Hvala, gospod doktor!" je šepnila.

Stisnil sem zobe, da so malone zaškripali, samo, da sem vzdržal vzdih, ki mi je silil iz prsa.

"Ali je nevarno, gospod doktor?"

Mlač mož je iskal moje oči, proseče in z upom.

A imel sem zanj le obup... Bog, saj drugega nisem imel niti za se.

Nagnil sem se čez njo in šepnil:

"Marija, odpusti mi, marija..."

"Umreti moram... Hvala ti, o Bog... Rešena bom vseh bridkosti. — Ubogi moj mož!"

"Marija, tvoj morilec sem!"

"Gospod doktor," je šepnila in mi stisnila roko, za kačero sem jo držal. Lahek je bil ta stisk, zadnja moč uhačajočega življenja, a bil je hladilo, balzam moji duši.

"O d p u s t i..."

"Sem že davno... tolaži soproga!..."

"Gospod," sem se obrnil domladega moža. "Brez pomoč smo. Moja znanost je ničla... Notranje poškodbe so smrtne... Brez zdravil sem..."

Vrgel se je čez njo in jel plakati, mož je plakal za ženo.

Skušal sem jo še zopet spraviti k zavesti, a letrepalnice so se zgibale. Za hip pozneje je pogledala s kainimi očmi na moža, zganila z desnicou, kot bi mu jo hotela podati v slovo, potem ji je pogled obvisel na meni in se strnil v večno spanje. Komaj viden nasmejali je preletel nekdaj tako mične ustnice in srce je zastalo. Našlo je mir, katerega je iskal, pod razvalednimi vlaka ga je našlo. To lice, ki je lesketalo mladostnih rož, kakor leskečejo rosne kapljice v jutranjem solnecu, je sedaj bledo, mrzlo, kakor led...

"Gloria in ekselsis Deo" je odmevalo po mestu, a tu sta ihteli dve sreči, mlači soprog, ki mu je bilo odvzeto najdražje, in jaz, človek, gnan od usode in nesreče, kakor peresce.

Zažezel sem si miru in pokoja in žal mi je bilo, da me niso strla kolesa.

A samo za hip. Vstal sem in hitel od ranjenca do ranjenca, tešil, vezal in pomagal in v srcu se mi je pri tem delu jelo gibati in taliti.

Živi, da pomoreč človeku, ne glej in plakaj, če te kdo žali, ne zmeni se za to, če te sovražijo, ti imej vedno en cilj, pomagati slehernemu.

In pri tej misli se mi je zazdelo, kakor bi mi zapelo nekaj v duši nebeško glorijo, prinašajoč mi zaželeni mir.

Slava Bogu na višavah...

Trije prijatelji.

(Spisal Starogorski)

Moji prijatelji so si radi pripovedovali dogodice, kaj je doživel ta ali oni v svojih dijaških letih. Imeli so vsi namišljena imena, s katerimi so se klicali še tudi sedaj. In s tistimi imeni je hočem imenovati tudi jaz. Tomaž Jezik, Tobija Fekel, in Bog mu daj nebesa, že počiva v hladni zemlji, Lazar Bombardon. To je lepa trojica, ki ni mogla obstajati drug brez drugega, in ki je imela nekako vodilno in odločilno besedo med dijaštvom, pa tudi med pisarji v našem mestu. Zakaj Tomaž Jezik je bil močan kakor bik in je zvili žlico med prstji kakor slamljato bilko. Pripoveduje se, da sta on in Matija Fekel namlatila nekoč petnajst kmečkih fantov takoj, da niso vedeli, ali jih tolče sam zlodej ali kdo. Tobija Fekel je bil sicer tako močen, a razumel se je spremno na tepež. Dočim je Tomaž Jezik zadajal udarce, da je koža na dotičnem mestu pokazala takoj modre pege, je Tobija Fekel z neizmerno spremnostjo znal vreči človeško telo ob tla, da se je naredila jama, posebno če je telo padlo slučajno v blato. Lazar Bombardon se ni rad pretepal, a če je trebalo, ni štedil s tem.

Pravijo, da sta Lazar Bombardon in Tobija Fekel nekoč vadljala, češ, da sne Fekel se v dveh u-

rah kolač kruha za 80 vin. Stava je bila dva litra vina, katerega je moral Bombardon plačati, zakaj Fekel je snedel v resnici ogromni kolač ter baje izgledal tako, kakor ona žaba na travniku, ki se je tako napihovala, da je hotela postati tako velika, kakor vol. Bombardon se mu je smejal in hotel po njegovem trebuhi bobnati, česar pa Fekel je ni dopustil. Nekoč pa so stavili v neki gostilni, bilo je že zvečer, da plača Bombardon tri litre vina, ako sne Fekel je 28 solnih klincev (rogličkov). Fekel je spravil na delo, in v treh urah je bil gotov, dasi so ga bolele čeljusti, kakor je pravil. Pri tem se je pripetila majhna nezgoda. V dotični gostilni niso imeli dovolj rogličkov, in ker se je natakarica obotavljala, jih iti iskat drugam, so se trije prijatelji razbarili in povedali, če v teknu pol ure ne prinese dovolj rogličkov, razbijajo vse. Natakarica je spoznala, da se s temi ni dobro šaliti in je šla zdihuje iskat po celiem mestu, in kakor je reva pozneje pripovedovala, je obletala vse peke in gostilne, ki jih ima naše mesto, da je spravila skupaj potrebitno število, osemindvajset. Bil pa je razun nekaterih drugih gostov v tisti gostilni tudi nek Ignac Jazbec, velik in močan človek, ki je imel eno oko za natakarico. Možakarja je razjeziklo obnašanje teh treh prijateljev, dasi je Tomaž Jezik mirno sedel in pil vrček za vrčkom, da so se nekateri čudili, kam vlivata. Jel je zabavljal in zanašajše se na svojo moč celo povedal, da se naj odstranijo iz gostilne, ako se ne vedo lepše vesti. Tobija Fekel je Tomaž Jezik sta se spogledala, Lazar Bombardon pa je stisnil oči in se nasmejal, kakor bi zarezgal žrebec.

To pa je razbarilo velikana. Stopil je k njim, udaril z roko po mizi, da je zaječala in da se je razbarilo Tomažu Jeziku pivo po hlačah. Kakor bi mignil, je planil ta po koncu in prisoli velikanu tako zaušnico, da se je razločno slišalo, kako so šklepetali zobje. Tobija Fekel pa je vstal in rekel:

"Jezik, pusti ga sedaj meni, da ga vržem."

In dolgo telo je padlo tja po stolih, da so se takoj trije polomili.

Nekateri gostje so hoteli pomagati Ignacu Jazbecu, in tedaj se je dvignil tudi Bombardon. Krasen tepež se je razvil po gostilni, in v nekaj minutah so bile mize in stoli razmetani, gostje pa ležali na ulici. Niti vrat niso rabili, zakaj ti trije so je pometali kar skozi okno na cesto. Nato so se mirno vsesli k svoji mizi in Fekel je mirno naprej jedel svoje rogličke.

Taki so bili ti trije prijatelji.

Povedal bi vam lahko na ducate podobnih dogodbic. Za sedaj vam hočem povedati samo eno, ki je bila krona slavnih del prijateljev Tomaža Jezika, Tobija Fekela in Lazarja Bombardona. Kake pol ure iz mesta je stala na holmcu napol razpadla viničarija, katero so pa pred par leti podprli do tal. Po mestu in okolici je krožila govorica, da v tisti viničariji straši. Po noči si ni upal nikdo v njeno obližje, in bolj bojavljiv so se je celo ogibali po dnevu. Pravili so, da so videli večkrat po noči v hiši luč, dasi že nekaj let ni nikdo stanoval v njej, da je včasih nekaj stokalo. Čuvaj vinogradov je vedel praviti, da je vselej, ko se je približal tej hiši, slišal, kako je rožljalo in žvižgalo.

Naši prijatelji so slišali te govorice in nekako nezaupno pogledovali proti hiši. Verjeli niso v strahove, a pri teh govoricah se jih je le nekaj polaščalo, kar pravimo mi drugi, da nas je strah.

"Kaj praviš k temu, Jezik?" je vprašal Bombardon.

Jezik je zmignil z ramami in se zagledal v holmec.

Fekel pa je pokadil cigaretto in dejal:

"Moje mnenje je, da bi šli enkrat pogledati."

Jezik in Bombardon sta ga pogledala, na kar je Jezik rekel:

"Če misliš, da bi kilo kaj, pa pogledimo."

"Moje mnenje je," nadaljuje Fekel, "da smo trije, in če treba, raznesemo tudi celo koko z vsemi hudiči vred, ki bi se nahajali v njej, če nas razbarimo."

Bombardon se je nasmejal kakor žrebec.

Tedaj pa je prišel nasproti dijak September. Studiral je že nekaj let več, kakor bi mu trebalo, če bi se lažje učil. Nu, sedaj je izdeval ravno že drugič začnjo šolo in zadovoljno pravil, da bo najbrž prilezel skoz. September je že od daleč pozdravil tri prijatelje in jim namignil.

"Če hočete, naredimo izborno šalo."

"Kako pa," vpraša Jezik.

"Čuje!" Moji kolegi so izmagnili nekje dve gosi in dve steklenici žganjice. Vsaka drži čez en liter. Enemu izmed teh, Pavlu, pa so poslali z doma en frit, za kar je kupil tobak in popir za cigarete in še druge drobnarije. Drevi, ko bo tema, gredo vsi v ono viničarijo, kjer pravijo, da straši; in tam bodo spekli gosi, kadili in pili žganjico, to je, naredili si bodo zavaven večer."

"In v oni hiši?"

"Da. Tja ne pride noben profesor in drug nepoklican človek in bodo iorej brez skrbi in prosti."

Trije prijatelji se spogledajo in Bombardon je zarezgetal.

"Kaj pa, če bi prišli mi na obisk?" meni Fekel.

"Nu, saj zato sem vas že danes cel čas iskal, da vam to povem. Samo izdati me ne smete. Jaz bom namreč tudi med njimi."

"Koliko pa bo vseh skupaj?"

"Kakih trideset."

"Potem bodo hitro spili."

September pa je dejal:

"Čuje! Zakaj bi morali jesti ti otroci ukradene gosi in piti žganjico, ki jim še lahko škoduje in zatemni razum. Tudi tobak je škodljiv. Za nas štiri bi bilo to ravno izborna množina in vajeni smo takih reči, zato bi nam ne škodovalo. Moja ljubezen do tovarišev mi pa ne pripusti, da bi se zastrupljali, zato sem se obrnil do vas, da je rešimo pogube in jim odvzamemo to tako, da še niti vedeli ne bodo, kako."

* * *

Nastal je večer in za njim precej temna noč. Bilo je okrog devete ure, ko so stopali previdno na trije prijatelji okrog hišice in iskali vhoda. Dasi so bila okna izdrta in so te odprtine počastno zizale, vendar se niso skušali splaziti skozi ta okna v hišo. Vsak je nekako plašno pogledal odprtino in nehotne vdihnil. Po hrstu pa ga je nekaj zašegetal.

Bombardon je bil prvi, ki je pretrgal tišino:

"Grdo izgledajo ta okna."

Jezik pa je pripomnil:

"Kakor pošasti, in raje zlezem na streho in od tam v hišo, kakor skozi ta črna žrela."

Fekel, ki je pokadil ravno konec cigarete, je pljunil in dejal:

"Moje mnenje je, da se upremo v vrata in je polomim. Mi trije je bomo vendar le zmogli. In to je tudi potrebitno zato, da bodo naši gostje lažje prišli v hišo. Če bodo tako lazili okrog voglov, kakor mi, se končno še splašijo, in mi se obrišemo za ves trud."

In ta je obveljala.

Spravili so se nad duri, in po polnem, napornem delu so morale odnehati pred širokimi pleči Jezika, Fekela in Bombardona. Stopivši v hišo, so prižgali košček sveče, katero je zmagnil Bombardon na sodnji, in ki se je rabila, ko se je prisegalo. Pri luči so videli, kako je učinkoval njih napor. Zapah, žezezen in debel, kakor močna roka, je bil skrivljen in na enem koncu izdržal iz stene. Kaj takega so lahko naredili ti trije, zakaj, to je bilo delo za 15 krepkih mož.

Ogledajo si sobo. Najprej so prišli v kuhinjo. Tu je bilo vse križem, vse razmetano in pobito. Isto tako v sobi. Pri odsevu luči se je videlo še vse bolj strašno.

Bombardon je plaho vdihnil:

"Ne bojim se tako kmalu česa, a to je vendar strašno, kako to izgleda."

Stop v kuhinji in sobi je bil predstavljen v kuhiško je zizala velika odprtina od strehe sem.

"Zlezimo na podstrešje," meni Jezik in vsi ubogajo. Zgoraj je ležal dolg drog, kos okrogle peči in druga drobnarija.

Tu je Jezik razdelil svoj načrt.

Ti Fekel, vzameš ta drog, in ti Bombardon se spraviš na to okroglo peč. Jaz zlezem na streho. Od tam bom opazoval, kedaj pridejo, in obenem gledeš v kuhiško in sobo. Vidva se držita povsem mirno. Ko bom pa jaz zažvižgal, tedaj boš ti, Fekel, razbijal z drogom po podstrešju in strehi, in če se vse podbere. Ti, Bombardon, pa boš valjal to peč po dljah, da bo bobnelo in grmelo. Ko pa zopet zažvižgam, pa na mali utihnila.

Predlog, ali bolje načrt, se je zadovoljno sprejel.

Jezik je snel nekaj opeke in zlezel na streho. Fekel in Bombardon pa sta posedala na podstrešju. Dolgo so čakali. Ura je bila že 12 ponoči.

Kar pomoli Fekel ščelo skozi odprtino in pravil:

"Jezik!"

"Kaj hočeš?"

"Imaš tobak? Mojega sva z Bombardonom že vsega skadila — mnogo ga itaki ni bilo — in sedaj je jelo postajati dolgčas."

Dva, ki sta bila očividno določena za kuhanje, sta se takoj spravila na delo in jela skubiti gosi. Drugi so po ognjišču razdevali tobak in jeli pušti. Ena steklenica slivovke je stala zamašena na ognjišču, druga je pa pridno romala iz roke v roko že jenim dijakom.

Fekelš in Bombardon sta nestrupo čakala na usodepolni žvižg in gledala, kako so pili žganjico. Tudi Jezik je vse to opazoval. V njegovi glavi pa so švigate misli.

„Naj nam vsaj oskubijo gosi — spekli si je bomo že sami.“

Ko pa je videl, da se prično piše in kaže, pa je zamrmljal:

„Vraga, a ipak predno bodo gosi oskubene, spijojo ti požeruhui vso žganjico in pokade ves tobak.“

V tem ga je še dregnil Fekelš.

„No, zažvižgaj, ali pa planem z drogom nad nje.“

In Jezik je vtaknil prste v usta in zažvižgal tako presunljivo, da se je malone sam vstrasil. V bližnjem gozdu pa so se plašno dvignile vrane in pruhajoč odletele nekam dalje.

Fekelš pa je strahovito zamahnil po opeki, da je kar zažvenketalo in cele gruče opeke so se vsule v sobo in kuhinjo. Bombardon pa je s strašnim srdom valjal peč in jo metal iz kota v kot, da se je potresa la vsa hiša. Vso nevoljo je zlil v to delo.

Doli v kuhinji pa je prvi hip vse otrpnilo. Kakor solnati stebri so obstali. Nato je nastalo gomazanje, sopenje in pobeg. Vrata so se zamašila silne gnječe in mnog je iskal vhoda pri oknih. V hipu je bila kuhinja prazna. Jezik je slišal, kako se je po goricah trlo kolje in slišale urne stopinje na vse strani.

Dijaki so bežali na smrt.

Zopet se zaslisi divji, presunljiv žvižg.

Na mah nastane grobna tihota. Le daleč nekje so se slišali mnogoštevilni koraki bežečih. Jezik pogleda v kuhinjo. Bil je samo en dijak. Spoznal je Septembra:

„Čakaj,“ pomisli Jezik, „tudi ti boš bežal.“

In zopet je zažvižgal. Zopet se je začul pekleni truš. Jezik pa je tulil vmes, kakor volkodlak.

In September je planil skozi vrata v noč.

„Tako, dovolj je,“ ustavi Jezik tovariša. „Sedaj smo neomejeni gospodarji težko prisluženega plena.“ Splezali so s podstrešja.

V kuhinji so dobili še nedotaknjeno steklenico žganjice in malo tobaka. Drugo steklenico, tobak in obe gosi so dijaki v smrtnem strahu odnesli seboj.

Bombardon je naredil kisel obraz.

„Za to betvico, pa toliko dolgočasja in truda?“ Fekelš pa ga je potolažil:

„Ne jezi se, bolje nekaj, kakor nič. Sedaj pa gledimo, da zapustimo to gnezdo, zakaj lahko se prideti, da pride kdo sem, ki je bolj korajzen, kakor teh 25 študentov.“

Zapustili so hišo in šli v mesto.

Kar nekdo iz grmovja zašepeče:

„Alo, ali ste vi?“

„Kdo si?“

„September.“

„Pridi sem! Ali nas ne poznaš več?“

Iz grmovja je prilezla razmršena postava dijaka Septembra. Bil je bled, kakor mesec.

„Ali si bolan?“

„Kaj Še. Splašili ste me tako, da se Še sedaj ves tresem.“

In September je jel priovedoval, kaka groza je prevevala vse in da je Še on, ki je vedel, kdo je in kaj je, moral pobegniti, tako strašen ropot je bil.

Po mestu in okolici pa je drugi dan zavrnalo groze.

V hišici na griču je sinoči strašilo, kakor Še nivoj. Priovedoval je vse to vinogradski paznik, ki je od strahu bežal iz hoima na holm in vedno je baje nekaj soplo za njim. Niti on, niti kdo drugi si ni upal po dnevnu mimo ali vsaj v bližino te „strašne“ hiše, po noči pa itak ne.

Kovač Koren — nadkomisar.

(Šaljiva, pr. obč. Al. Leben).

Kakor je menda cenjenim čitateljem že znano, so bile granice naše dežele — zlasti proti Hrvaski — pred nekolikimi leti s finančarji zelo strogo zastrazene. Ti so skrbno pod ostrimi ukazi pazili, da se ni prenašalo tuje blago, posebno tobak, čez mejo v naše kraje. Seveda, prepovedan sad najbolj diši. To je že stara reč. In tako so nekateri skrivoma prenašali ali „švercali“, kakor so imenovali ta posel v svojem kraju. Tuje blago čez mejo ter ga dalje prodajali. Švercarjem so pa, kakor si vsakdo lahko misli, tičali preneti finančarji globoko v želodcu. Nagajali so jim ter so jih imeli za norce, kjer in kakorkoli so mogli. Nek tak komičen slučaj naj vam pove naša povestica, ki se je dogodila v oni dobi.

Kovač Koren je bil velik, močan mož in v najboljših letih. Svojo obrt je poznal temeljito. Na stotine kampov, vil, motik, verig in obročev je izdelal v času svojega življenja, na tisoče želbljev je oščipil, brez števila konjev podkoval itd. Njegova kovačnica je bila priročna in dobro vrejena, samo eden pogresk je imela — pomanjkanje vode. Kovač Koren je moral z ogromnim naporom nabratiti vselej toliko vode, da je gnala njegovo kladivo in obenem meh. Torej voda je bila dragocena — in to pomanjkanje vode ni je škodovalo kovačnici, temveč tudi kovaču samemu. — Kovačka obrt je namreč silno suhoparna v svojem bistvu. Ogenj in nabijanje povzroči potenje ter suši jetra. Kovač Koren pa je moral z vsako kap-

ljico vode štediti in je bil pri tem v nevarnosti, da vzame konec radi strašne žeje. Toda blizu njegove kovačnice pa je stala gostilna „Pri zeleni lipi“. Ko je kovač Koren nekoga dne po srečem naključju natekel na to gostilno, je bila omenjena nevarnost zanj izginila. Odslej ni trpel nikoli več žeje. — Ne smeš pa mislišti, spoštovali bralec, da je Koren tekočino čez mero vlival na svoja jetra. — Četudi je včasih nekako več popil, nego drugi gostje, njegova izsušena jetra pa so po pravici tudi nekaj več smela zahtevati in zelo redko kedaj si videl mojstra s kakim „mugelnom“. Včasih se je res našel, da je imel pod nosom vse brke rosne, a to je bilo le v vsakem svetem času enkrat. Pa Še takrat ni storil tega drugače, če ni bil silno razburjen.

Tistega večera, ko se je nameraval izvršiti „pohod Švercarjev“, si je kovač Koren ravno gasil žeje ter svoja suha pljuča namakal v gostilni „Pri zeleni lipi“. Tudi nekaj Švercarjev je bilo ondi zbranih. — Nenadoma pa pride novica, da s Švercanjem ne bo nič več. Trgovci onstran deželne meje, s katerim so bili Švercarji v tajni trgovinski zvezi, je namreč prepolom pogodbo ter hoče blago za veliko večno razpečavati. Pri tem pa Švercarji nimajo nič zaslужka. In sedaj se je pričelo preklinjanje in zmerjanje brez konca in kraja — najprej so bili v mislih umazani obmejni sosedje in potem — preklicani finančarji. Ko zasliši kovač Koren omeniti finančarje, je bil ves v ognju. Koren prične pridigovati . . . vedno bolj in bolj je bil razvnet; čim dalje je govoril, tem bolj so bila suha njegova pljuča in jetra, in tem srneješ in obilnejše vlija mojster trtni sok za svoj ovratnik. Čez pol ure se mu je že poznal učinek vinske kapljice; čez druge pol ure ni imel več „mugelna“, ampak neko pošast, ki mu je vedno majala noge semintje. Končno ni mojster Koren več vedel, ali je kovač ali gladivo. Razbijal je s svojo ogromno, medvedovo tacco tako močno po mizi, da so kupice odskakovale od nje, kakor kobilice na travniku. Ždaj izgubi mojster dar govorjenja. En čas Še ropota s svojo pestjo, pa tudi to preneha — mojster spi.

Švercarji so si ga tudi pošteno privoščili, vsled tega so postajali vedno bolj srčni. Domenili so se končno, da bodo tem „pohajkovalecm“ (finančarjem) eno prav žmahtno zagodli. Posvetujejo se semintje; slednjši stavi „debeli Jaka“, ki je bil najpredrznejši med vsemi, nek predlog. Ta je bil sprejet ter so ga začeli takoj izvrševati.

Kovača Korena zanesajo v stransko sobo; tam mu čedno in snažno umijejo obraz, mu odstrijejo dolgo brado, brke pod brado elegantno navihajo, lase fino počesajo; nato prinese „debeli Jaka“ monturo, kakoršno nosijo finančarji, uniformo nadkomisarja. Odkod jo je prinesel in kje jo je vzel, Še zdaj nikdo ne ve.

To uniformo oblečejo zdaj mojstru, ki je smrčal, kakor njegov meh v delavnici; pripašejo mu tudi dolgo sabljo, ogrnejo ga z mantelom, čako mu potisnejo na glavo in nazadnje mu nateknejo Še njegova očala na njegov častitljivi nos.

Mojster Koren je bil ves ta čas, ko so ga dekorirali in uniformirali, popolnoma neobčutljiv kakor kos lesa. — Le tuintam je malo zamolklo zahropel ali dvignil svojo pest, kakor da bi hotel spet nabijati. — Ko je bil tedaj „nadkomisar“ izgotovljen, čudili so se prefrigani tovariši sami svojemu umotvoru. Živajuča ne bi spoznala mojstra kovača v tej krasni uniformi; celo žena kovačica bi se morala motiti nad svojim ljubljenim Blažetom. — A sedaj sledi vrhunec cele komedije.

„Debeli Jaka“ vleče z dvema pomagačema častitljivega mojstra Kovača — sedaj nadkomisarja — proti kasarni finančarjev. Polože mojstra pred kasarno na klop, mu lepo vredijo čako, ogrinjajo (svršnik), sabljo in očala ter potegnejo na vso moč parkrat za zvonec. Precej se odpre na kasarni okno in zaspan glas vpraša, kaj bi neki bilo. — „Debeli Jaka“ zakriči gori proti oknu: „Gospod nadkomisar je tu — mu je neko slab!“ nato zbeži Jaka in njegovi navrhni tovariši tako naglo, kolikor so jih mogle nesti noge.

Cez nekoliko trenotkov se odpro kasarniška vrata in dva finančarska stopita s svetilkovo vun. Napravljata globoke poklone ter salutirata neprestano pred „nadkomisarjem“. Ker pa se oseba, kateri izkazujeta takole čast, niti ne gane, loti se ju velikanska zadrega.

Nadkomisar je stanoval v bližnjem mestu in slovel kot zelo strogo gospod. — Nista si mogla tedaj raztolmačiti, kaj je neki danes predstojnika, pred katerim so imeli vsi velik strah in ga onadva Še niti poznala nista, semkaj privedlo; njegov trdovratni molk jima je bil silno mučen. — Po mnogih komplimentih stopita slednjši nekaj bližje. Spoznala sta sedaj kmalu, da ima gospod nadkomisar enega prisostnika, ki je močnejši od njega in na komplimente nič ne drži.

Pokličeta svoje tovariše; ti nesejo potem z družbenimi močmi neznane predpostavljenega gor v sobo odsotnega nadkomisarja, odpnejo mu sabljo, položijo ga oblečenega, kakor je bil, na „kanape“ ter se podajo k počitku. Kmalu je bila v kasarni zopet tema; in „Debeli Jaka“, ki se je Še enkrat semkaj priveljal, je odsel krohotajo, da bi se lahko zadavil s smehom.

„Nadkomisar“ pa je spal na kanapeju, četudi ne spanje pravičnega, pa vendar medvedje spanje.

Dan je že sijal skozi okno; ura na župnijski cerkvi je že odbila sedem, tu se prebudi kovač v finančarski monturi. Špotečka gleda in se ozira srepo po izbi na okrog — vse tuje — oči mu postajajo vedno večje. Sedaj zapazi čudno oblike, v kateri tiči, fin-

ogrinjač in suknjo z rumenimi svitlimi gumbi; — na mizi leži službeni čaka in dolga sablja. Kovač gleda na vse to debelo in vedno bolj debelo. — Vse mu je bilo tako temno in nejasno. Kovač skoči pokonci in hiti k ogledalu. Iz ogledala mu gleda nasproti popolnoma tuj obraz, gladko obrtil, z dolgimi navrhiani brki, na nosu čepe očala. To je pa neki veliki gospod! misli si kovač. — Vrže očala proč. Sedaj vidi natančneje.

Spoznan je sedaj, da tiči on v finančarski sukni. Zvezdice na kolerju mu kažejo tudi čast. Jezno potresa z glavo, potem drvi k oknu. Okno je bilo obrnjeno na ozek dvor; zunaj dežuje in megle visijo nad zidovjem. — vse nepoznano!

Zdaj začne kovač sam sebe povpraševati in premisljevati:

„Ja, sem res jaz finančar? . . . Misli sem, da sem bil jaz nekdaj kovač, ali so bile to le sanje?“

Ozira se zopet počasi okrog; tu zagleda viseti na klinu žensko kričo in eleganten ženski klobuk. Pretrese se.

„H . . . č in tristo medvedov!“ mrmra kovač; „sem navsezadnje oženjen s kako blagorodno mestno gospo? . . . To mi je nerazumljivo! . . . Na noben način . . . jaz sem vzel vendar za ženo čisto priprostenomečko žensko, Loparšnikovo Zefo! . . . Ali se mi je to tudi le sanjalo? . . . Ali sem navsezadnje zares na drugem svetu in sem med finančarje obsojen? . . . To mi ne gre v glavo! . . .“

Nekdo potrka narahlo na duri.

„Notrrr!“ zakriči mojster kovač.

Vstopi mlad finančar: napravi nešteto poklonov, nato začne skrajno dvorljivo:

„Dobro jutro, gospod nadkomisar! So gospod nadkomisar dobro spali? Ali gospod nadkomisar kaj zahtevajo? Morebiti kavo? Ali želijo gospod nadkomisar Še počivati?“

„Pojdite se solit Vi z Vašim nadkomisarjem!“ se zadere kovač.

„Se gospod nadkomisar ne počutijo dobro?“

„Ali sem jaz res nadkomisar?“ — „Pa vendar — gospod nadkomisar?“

„Od kedaj sem torek jaz nadkomisar?“ — „To vendar Vi sami dobro veste, gospod nadkomisar!“

„Jaz ne vem ničesar!“ — „Ali naj morda pokličem gospoda nadpaznika?“

„Radi mene ga pokliči, če že hočeš.“ Mladi vojak odide in kmalu nato se prikaže nadpaznik. Ta je bil ponoči zunaj na patroli ter o novem gostu ničesar ne vedel; poznal pa je pravega nadpaznika osebno. Ko je zagledal tedaj tuj obraz pred seboj, se je močno začudil. Nato pa vpraša:

„Gospod nadkomisar ste gotovo iz kakega bližnjega okraja?“

„Na svetu sem pač enkrat bil, to vem,“ odgovori kovač.

„Pa, gospod nadkomisar!“ — „Jaz nisem noben nadkomisar!“

„Toda, dovolite, kdo pa potem takem pravzaprav ste?“

„Jaz ne vem!“

„Oprostite, odkod pa prihajate?“

„Povejte mi Vi rajši, kje da sem!“

„Gospod nadkomisar, Vi se nahajate v Dobravi v finančarski kasarni.“

„A, tako, v Dobravi? . . . To mi je pa znano . . . tu sem bil jaz nekdaj doma, če vse to niso le sanje.“

Nadpazniku se je zdelo tujčeve obnašanje in kretanje čudno, in ker so obmejni pažniki vobče nezaupni ljudje, začel je sumiti. Zato vpraša odločneje:

„Ali, prosim Vas, povejte vendar, kdo ste!“

„Jaz resnično ne znam!“

Finančar suče svoje brke ter meri z očmi kovača od nog do glave.

Kovač nekaj trenotkov pomisli, potem pa pravi: